

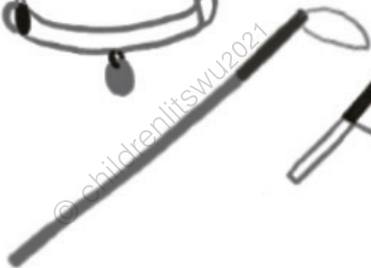
Guide Dog

เพื่อนสี่ขา

นำทาง

ณัชชา ศรีแก้ว

Guide Dog

เพื่อนสี่ขานำทาง

ณัชชา ศรีแก้ว

Preface

หนังสือเล่มแรกในชีวิตที่พยายามเขียนและรังสรรค์ออกมาเป็นรูปเป็นร่าง ท้อแท้อยู่หลายครั้งกว่าจะได้เผยแพร่ออกมาให้ทุกคนได้อ่านกัน แต่ก็พยายามล้มลุกคลุกคลานบีบคั้นตัวเองให้ทำให้เสร็จ เพราะเป็นเรื่องที่ใหม่มาก และก็ยากมาก แต่เพราะนึกถึงความตั้งใจแรกที่ยากจะทำเรื่องนี้ จึงทำมันออกมาได้สำเร็จในแบบที่เป็นของเราเอง ต้องขอบคุณ 'พีทราย คีริน เตชะวงศัทธิรม' และ 'ลูเต้อร์' ผู้เป็นแรงบันดาลใจของเรื่อง และได้อนุญาตให้นำเรื่องราวในชีวิตจริงมาดัดแปลงและเพิ่มเติมข้อมูล ซึ่งพวกเรามีความหวังเดียวกันว่า **ผู้คนจะเข้าใจชีวิตของผู้พิการทางสายตากับสุนัขนำทางมากยิ่งขึ้น**

ณัชชา ศรีแก้ว

Contents

จุดเริ่มต้น	1
สุนัขนำทาง	5
นักเรียนฝึกหัด	31
ชีวิตใหม่	53
ระหว่างทาง	71
เปิดใจ	89
ส่งท้าย	109

จุดเริ่มต้น

เธอคิดว่าสุนัขตัวหนึ่งทำอะไรได้บ้าง...

คนส่วนใหญ่ชอบเลี้ยงสุนัข เพราะสุนัขเป็นสัตว์ที่
ร่าเริง สดใส ขี้เล่น ฉลาด รวมทั้งซื่อสัตย์และรักเจ้าของมาก
ความน่ารักของสุนัขทำให้มันเป็นสัตว์เลี้ยงที่ครองใจใคร
หลายคน ตัวฉันเองก็ตกหลุมรักสุนัขเหล่านั้น ฉันไม่ได้เลี้ยง
สุนัขมานานมากแล้วแต่ความชอบที่มีต่อสุนัขไม่เคยลดลง
เลย ฉันชอบดูวิดีโอน่ารัก ๆ หรือรูปภาพน่ารัก ๆ ของพวกมัน
เพราะช่วยเยียวยาจิตใจอันบอบช้ำของฉันได้ ในวันที่รู้สึก
หดหู่กับชีวิตและหมดหนทางที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พวกมัน
เป็นหนึ่งในไม่กี่อย่างที่ทำให้ฉันยิ้มได้ และฉันคิดว่าใครหลาย
คนคงเป็นแบบฉัน

เมื่อฉันได้อ่านและค้นคว้าเรื่องราวเกี่ยวกับสุนัขก็
ทำให้รู้ว่า สุนัขมีความสามารถมากกว่าที่คิด เธอคงจะเคยดู
ภาพยนตร์มาบ้างเกี่ยวกับพวกสุนัขของตำรวจที่ช่วยปฏิบัติ
หน้าที่ เช่น ตามหาตัวผู้ร้าย ตรวจหาสิ่งแปลกปลอมหรือสาร
เสพติด เพราะว่าสุนัขมีความสามารถในการดมกลิ่นและจำ
กลิ่นได้ดีมาก นอกจากนี้สุนัขยังสามารถช่วยนำทางให้ผู้
พิการทางสายตาได้ด้วย ภาษาอังกฤษเขาเรียกสุนัขที่ทำ
หน้าที่แบบนี้ว่า “Guide Dog”

เมื่อฉันได้ศึกษาเรื่องราวของสุนัขนำทางผู้พิการทางสายตา ฉันก็รู้สึกประทับใจในตัวพวกมันมาก ประมาณ์ว่า “ทำไมถึงเป็นหมาที่เก่งได้ขนาดนี้” บางทีฉันก็แอบคิดว่าสุนัขพวกนี้อาจจะฉลาดกว่าฉันก็ได้ แล้วถ้าฉันเลือกเกิดได้ ฉันเคยคิดเล่น ๆ ว่าอยากเกิดเป็นสุนัขนำทางนี้แหละ มันคงทำให้ฉันรู้สึกภูมิใจในตัวเองขึ้นมาบ้าง ดังนั้นฉันจึงอยากเล่าเรื่องราวของสุนัขนำทาง ที่ทั้งฉลาดและน่ารักให้ได้อ่านกัน

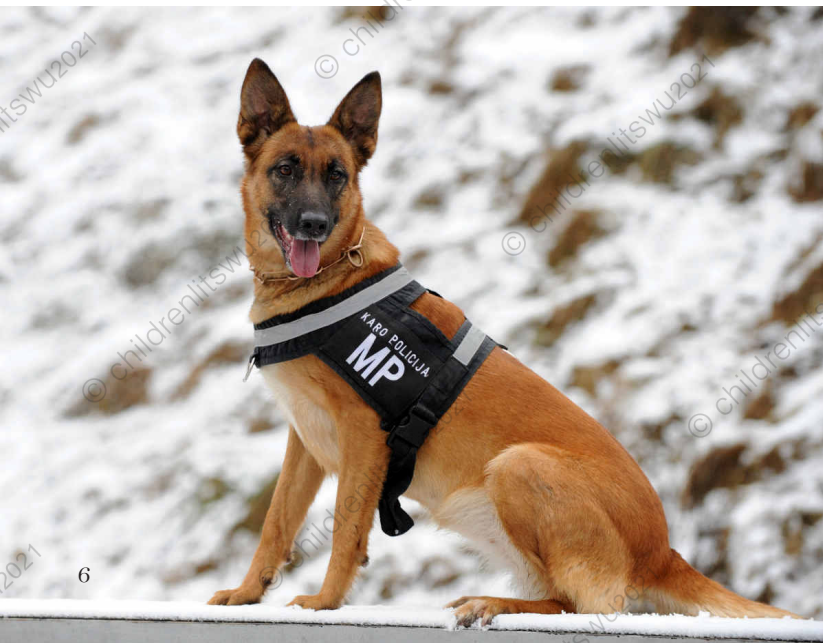

สุนัขนำทาง

ตอนแรกฉันสงสัยว่าสุนัขนำทางทำงานได้อย่างไร
ฉันรู้แค่พวกมันมีความจำดีเยี่ยม น่าจะจำเส้นทางต่าง ๆ ได้
แต่ถึงอย่างไรมันก็ไม่ใช้จีพีเอสหรือว่าหุ่นยนต์ ที่เราบอกแค่
สถานที่ว่าจะไปไหน แล้วมันสามารถพาเราไปถึงได้เลย คน
ส่วนใหญ่อาจจะเข้าใจผิดว่าแค่บอกว่าจะไปไหนแล้วสุนัขก็จะ
นำทางไปเลย ฉันเองก็เคยเป็นหนึ่งในคนที่คิดแบบนั้น ก่อนอื่น
เลยที่ฉันรู้มาคือสุนัขที่จะนำมาฝึกเป็นสุนัขนำทางนั้นต้องเป็น
สายพันธุ์ที่คัดเลือกมาแล้วเป็นอย่างดี

- สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด

ในยุคแรกเริ่มที่มีการฝึกสุนัขนำทางใช้สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd) สุนัขพันธุ์นี้มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่ประเทศเยอรมนี มันเป็นสุนัขที่ฉลาด ฝึกง่าย มีความกระตือรือร้น ชอบทำกิจกรรม จึงมีการนำสุนัขพันธุ์นี้ไปฝึกในกองทัพทหารเยอรมัน เพื่อช่วยตรวจค้นอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติด ต่อมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 มีทหารบาดเจ็บจากสงครามทำให้พิการทางสายตา เขาจึงฝึกสุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ดเพื่อช่วยนำทางให้เหล่าทหารที่ตาบอด ในปี พ.ศ. 2470 มีบันทึกว่าประชาชนชาวเยอรมันใช้สุนัขนำทางมากถึง 4,000 คน ต่อมาเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้โรงเรียนฝึกสอนสุนัขต่างก็ทยอยปิดตัวลง แต่ต่อนั้นแนวคิดโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางก็แพร่หลายไปทั่วยุโรปแล้ว¹ สุนัขที่มักนำมาฝึกเป็นสุนัขนำทางในปัจจุบัน คือ สุนัขพันธุ์คอลลี (Collie), สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ (Labrador Retriever) และสุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd) ซึ่งทั้ง 3 สายพันธุ์นี้มีความสามารถในการเรียนรู้มากที่สุด

1 Dogilike. (2562). ไล่เรียงไทม์ไลน์ของสุนัขนำทางจากอดีตจนถึงปัจจุบัน. (ออนไลน์)

- เหล่าทหารเยอรมันที่ตบอดจากการรบในสงครามโลกครั้งที่ 1
เริ่มใช้สุนัขนำทางเป็นครั้งแรก

มารู้จักกับสุนัขนำทาง แต่ละสายพันธุ์กัน

สุนัขพันธุ์คอลลี (Collie) ²

ลักษณะทั่วไป: เป็นสุนัขที่ร่าเริง แข็งแรง กระตือรือร้นต่อสิ่งรอบข้าง เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วและยืดหยุ่น ไม่งุ่มง่าม มีความมั่นคง ใบหน้าแสดงความฉลาดเฉลียว มีรูปร่างสวยงาม มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่ประเทศสกอตแลนด์

อายุขัยเฉลี่ย: 12-15 ปี

นิสัย: เป็นสุนัขที่ชาญฉลาด ชอบสูงส่งกับคน รักสะอาด เหมาะจะเป็นเพื่อนเล่นกับเด็ก ๆ

การดูแล: สุนัขพันธุ์นี้มีขนยาว จึงต้องแปรงขนทุกสัปดาห์เพื่อให้ขนสวยงามอยู่ตลอด

จุดเด่น: มีพรสวรรค์ในการตามรอยและต้อนฝูงสัตว์ มีความตั้งใจทำงานอย่างสุดความสามารถ

จุดด้อย: ไม่ชอบอยู่ลำพังเพราะจะรู้สึกเหมือนขาดความรัก รู้สึกถูกทอดทิ้งทำให้เป็นซึมเศร้าได้

2 Nongpets. (2564). คอลลี (Collie) น้องหมาต้อนแกะสุดน่ารักแห่งสกอตแลนด์. (ออนไลน์)

- สุนัขพันธุ์คอลลีวิ่งเล่นในทุ่งหญ้า

สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ (Labrador Retriever) ³

ลักษณะทั่วไป: คล้ายกับสุนัขพันธุ์โกลเด้น รีทรีฟเวอร์ แต่พันธุ์นี้จะขนสั้นกว่า มีขนสองชั้นเพื่อป้องกันสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่เกาะนิวฟันด์แลนด์ เป็นสุนัขที่ช่วยชาวประมงจับปลา

อายุขัยเฉลี่ย: 10-12 ปี

นิสัย: มีความฉลาด เรียนรู้ได้ไว เป็นมิตรกับผู้คน นิสัยดี ซื่ออ่อน ขี้ประจบ มีพลังงานสูง ชอบทำกิจกรรม

การดูแล: สุนัขพันธุ์นี้มีขนเป็นมันเงาทำให้ทำความสะอาดง่าย อาบน้ำให้สองเดือนครั้ง แต่ควรแปรงขนทุกวันเพราะขนร่วงง่าย และแปรงฟันให้ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์

จุดเด่น: เรียนรู้ได้ไว ฝึกง่าย ใจดี ไม่กัดคน อยู่ร่วมกับสัตว์ได้ทุกชนิด

จุดด้อย: กินเก่งและกินไวมาก ถ้าไม่ควบคุมเรื่องการกินจะอ้วนได้ง่ายมาก

3 Nongpets. (2564). ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ หมาใหญ่ ใจดี รักเด็ก. (ออนไลน์)

↳ สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ 3 สี นั่งเรียงกัน

สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd)⁴

ลักษณะทั่วไป: มีความแข็งแรง ว่องไว เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อตื่นตัว มีชีวิตชีวา ลำตัวยาวกว่าส่วนสูง สามารถเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างนุ่มนวล มีถิ่นกำเนิดอยู่ที่ประเทศเยอรมนี มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “อัลเซเชียน”

อายุขัยเฉลี่ย: 9-13 ปี

นิสัย: มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระฉับกระเฉง ไม่หวาดหวั่นหรือกลัวสิ่งใด แต่ก็ไม่ก้าวร้าว มีความฉลาด เป็นเพื่อนที่ซื่อสัตย์ของมนุษย์

การดูแล: ควรทำความสะอาดร่างกายสัปดาห์ละครั้ง และแปรงขนสองครั้งต่อวัน ควรฝึกเรื่องวินัยเป็นประจำ

จุดเด่น: มีความมั่นคงทางอารมณ์ และมีสัญชาตญาณผู้ล่าสูงมาก

จุดด้อย: ถ้าไม่ได้รับการฝึกที่ดีอย่างสม่ำเสมออาจจะมีนิสัยก้าวร้าวได้

4 Dogillike. (2564). เยอรมัน เชพเพิร์ด (German Shepherd). (ออนไลน์)

- สุนัขพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด นอนเล่นบนทุ่งหญ้า

จากที่ฉันค้นคว้าข้อมูลมาสุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ น่าจะเป็นสายพันธุ์ที่นิยมฝึกเป็นสุนัขนำทางมากที่สุดมากที่สุด แน่ใจว่ามันฉลาดมาก มันเป็นสุนัขที่จิตใจดี ขี้เล่นและชอบการเล่นเป็นอย่างมาก ชอบอยู่กับมนุษย์ สอนง่ายและเชื่อฟังคำสั่งมนุษย์เป็นอย่างดี แกรมยังกินเก่งอีกด้วยนะ (ข้อนี้ฉันก็ไม่แน่ใจว่าเป็นข้อดีของมันหรือเปล่า) แต่สิ่งหนึ่งที่ฉันรู้สึกชอบสุนัขพันธุ์นี้คือหน้าตาของมันที่เหมือนกับว่ากำลังทำหน้าสงสัยตลอดเวลา

- สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ เอียงคอและทำหน้าเหมือนสงสัย

แล้วฉันก็ชอบหุ่น (รูปร่าง) ของมัน ตอนมันยังเป็น ลูกสุนัขจะตัวอ้วนกลม เวลาเดินจะตุ๊กตุ๊ก ๆ น่ารักเหมือนกับ ตุ๊กตา แต่พอโตขึ้นมาก็กลายเป็นสุนัขที่หุ่นล่ำสวยอย่างกับรูป บัน แต่หากจะมีหุ่นสวยงามแบบนี้ได้สุนัขพันธุ์นี้ก็ต้องออกกำลังกายเหมือนกับคนเช่นกัน เพราะสุนัขพันธุ์นี้หิวอยู่ตลอดเวลา ถ้าไม่ควบคุมอาหารและไม่พาไปออกกำลังกายก็อาจจะ อ้วนได้เหมือนกัน

- สุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ ตัวโตเต็มวัย

แม้ว่าจะเป็นผู้ที่มีความฉลาดแค่ไหนก็ต้องผ่านการฝึกฝนก่อน จึงจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำทางอย่างเป็นทางการได้ คุณสมบัติที่ดีของผู้แนะนำทางได้แก่

1. ต้องมีสมาธิระหว่างทำงาน เพราะว่าหน้าที่ของผู้แนะนำทางคือการเดินนำทางคนตาบอดให้ไปถึงที่หมายได้อย่างปลอดภัย ดังนั้นผู้แนะนำทางต้องมีสมาธิสูงมาก ต้องไม่สนใจสิ่งเร้ารอบข้าง เช่น พวกเสียงรบกวนต่าง ๆ หรือกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ต้องจดจ่อกับการเดิน และพาคนตาบอดหลบเลี่ยงสิ่งกีดขวางได้อย่างปลอดภัย

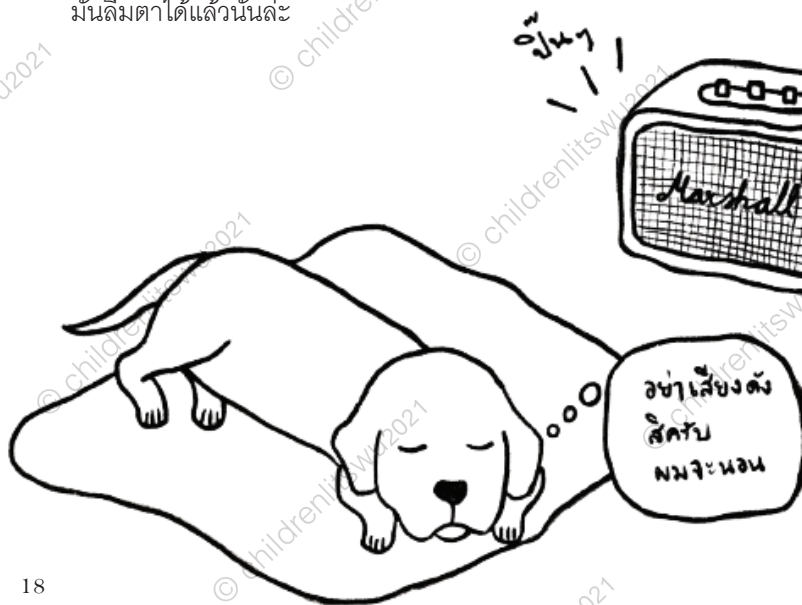
2. รู้จักอดทนรอคอย เพราะว่าคนตาบอดมีฐานะที่ต้องทำ เช่น เรียน ทำงาน หรือนั่งกินข้าว นั่งรถโดยสาร ฯลฯ ระหว่างที่ไม่ได้กำลังเดินผู้แนะนำทางก็ต้องหมอบหรือนั่งคอยอยู่หนึ่ง ๆ ไม่ส่งเสียงรบกวน หรือว่าเดินพ่นพานไปทั่ว

ฉันว่าความสามารถในการเรียนรู้ของผู้แนะนำทางนั้นดีไม่แพ้คนเลย พวกมันเป็นสัตว์ที่ขี้เล่นมาก แต่พอถึงเวลาทำงานก็มีความจริงจังและมีสมาธิจดจ่อกับงานได้ดีเช่นกัน

- สุนัขนำทางกำลังปฏิบัติหน้าที่นำทางคนตาบอดเดินข้ามถนน

ดังนั้นเมื่อเรารู้คุณสมบัติที่ดีของการเป็นสุนัขนำทางแล้ว เราก็จะรู้ว่าควรจะต้องฝึกอย่างไรและฝึกอะไรบ้างเพื่อให้มันทำสิ่งที่เราต้องการได้ ฉะนั้นจะเล่าการฝึกของต่างประเทศที่ฉันหาข้อมูลมาได้ให้เธอฟัง ส่วนใหญ่โรงเรียนฝึกสุนัขนำทางจะผสมพันธุ์สุนัขเองเพื่อให้ได้สายพันธุ์ที่มีคุณภาพ สุนัขทุกตัวอาจจะไม่ได้เป็นสุนัขนำทาง เพราะขึ้นอยู่กับทักษะความสามารถของสุนัขแต่ละตัวด้วย วิธีที่ผู้ฝึกเลือกลูกสุนัขที่มีบุคลิกหรือลักษณะนิสัยเหมาะสม คือ เขาจะนำมาฝึกตั้งแต่มันยังเป็นลูกสุนัข อายุประมาณ 4 – 6 สัปดาห์ ก็หลังจากที่พวกมันลืมตาได้แล้วนั่นเอง

พวกลูกสุนัขจะต้องผ่านการทดสอบขั้นพื้นฐาน
คือ การฟังเสียง ครูฝึกจะเปิดเสียงต่าง ๆ ให้มันฟัง เช่น
เสียงแตรรถ เสียงไซเรนรถฉุกเฉิน เสียงสัตว์ร้อง เสียงแจ้ง
เตือน ฯลฯ เพื่อดูปฏิกิริยาของลูกสุนัขที่เลือกมาฝึกว่ามี
อาการตกตื่น สงสัย ตกใจ กลัว หรือว่านอนหลับไม่สนใจ
เสียงเหล่านั้นไหม แม้จะเป็นการทดสอบเล็กน้อย แต่ก็เป็น
เกณฑ์ที่ช่วยคัดเลือกลักษณะสุนัขที่เหมาะสมในการเป็น
สุนัขนำทางได้ นอกจากนี้แล้วยังได้เห็นความไร้เดียงสาของ
ลูกสุนัขที่เพิ่งลืมตาดูโลกอีกด้วย

- ลูกสุนัขอยู่ในระหว่างการฝึกเป็นสุนัขนำทาง

ฉันว่าสุนัขนำทางน่าจะเกิดมาเพื่องานนี้โดยเฉพาะ
กระมัง เพราะโดยทั่วไปแล้วธรรมชาติของลูกสุนัขวัยแค่ 4 – 5
สัปดาห์จะเล่น กิน และนอน แต่ถ้ามันแสดงท่าทีว่าสนใจสิ่ง
ต่าง ๆ ตั้งแต่ยังเล็กมาก ฉันว่าพวกมันน่าจะฉลาดมาก การที่
ลูกสุนัขเล่น กิน นอน นี่ฉันรู้สึกอิจฉาชีวิตของพวกมันนัก ถ้า
ชีวิตมนุษย์ง่ายและสบายแบบนั้นบ้างก็คงจะดี ซึ่งเป็นไปไม่ได้
เพราะมนุษย์ต้องทำงาน แต่พอฉันรู้จักสุนัขนำทางดีขึ้นก็เข้าใจ
ว่าสุนัขอย่างพวกมันก็ต้องทำงานเหมือนกัน **ข้าวมกมันยัง**
ทำงานเป็นสุนัขนำทางด้วยความเต็มใจ ไม่ได้ถูกบังคับ
ให้ทำ เพราะการคัดเลือกสุนัขนำทางต้องมีการทดสอบ
หากมันชอบไม่ผ่านมันก็จะเป็นสุนัขบ้านทั่วไป

สุนัขที่พร้อมต่อการฝึกอย่างจริงจังจะมีอายุประมาณ 12-14 เดือน ช่วงเวลาระหว่างที่รอสุนัขโตก็จะมีอาสาสมัครมารับสุนัขไปเลี้ยงและฝึกการใช้ชีวิตในบ้าน ถึงจะอยู่บ้านเฉย ๆ แต่ก็นับว่าเป็นการฝึกเหมือนกัน เพียงแต่การฝึกในโรงเรียนเป็นการฝึกแบบอาชีพเพื่อทำงานจริง ๆ ส่วนการฝึกในบ้านฉันว่าน่าจะเป็นการฝึกเพื่อสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับสุนัข

- สุนัขนำทางอยู่ในระหว่างการฝึก

- สุนัขนำทางอยู่ในระหว่างฝึกเดินหลบสิ่งกีดขวาง

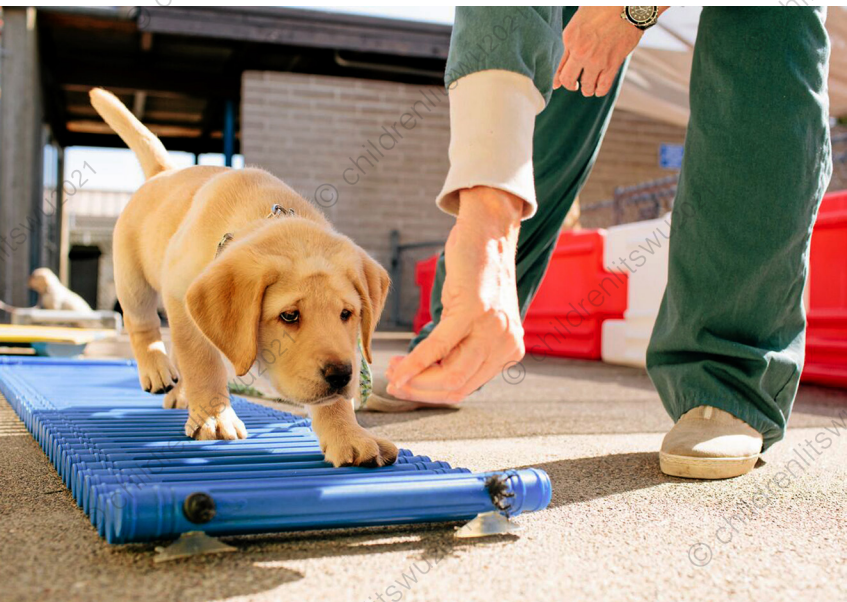
การฝึกในโรงเรียนฝึกเป็นการฝึกเดินตามเส้นทางจำลอง ครูฝึกจะนำกรวย หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาตั้งเป็นสิ่งกีดขวางแล้วฝึกให้สุนัขเดินหลบหลีก หรือว่าหยุดเดินเมื่อเจอสิ่งกีดขวาง และก็ต้องฝึกเดินขึ้นและเดินลงบันได มีการฝึกเดินบนทางเท้า เวลาที่สุนัขเดินถึงขอบทางเท้าก็ต้องฝึกให้มันหยุด หรือเวลาที่เจอหัวมุมหรือทางโค้งก็ต้องหยุดเดินเช่นกัน โดยครูฝึกจะต้องหยุดเดินเพื่อให้สุนัขหยุดเดินเหมือนกัน แล้วสุนัขก็จะจดจำไว้ว่าถ้าเจอสิ่งนี้ต้องหยุดก่อน แล้วรอฟังคำสั่งว่าต้องไปทางซ้าย ทางขวา หรือต้องเดินตรงไปข้างหน้า ฉะนั้นสุนัขเหล่านี้ต้องฝึกฟังคำสั่งเสียงด้วย เวลาจะเลี้ยวซ้ายก็ต้องบอกว่า “Turn Left” เวลาเลี้ยวขวาก็ต้องบอกว่า “Turn Right” เพราะเป็นชุดคำสั่งเสียงภาษาอังกฤษฉันก็เลยเล่าให้เธอฟังเป็นภาษาอังกฤษนะจ๊ะ

นอกจากนี้การฝึกสุนัขนำทางยังมีการฝึกทำตามคำสั่งสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ภาษาท่าทางหรือภาษามือก็ได้ เวลาที่ครูฝึกจูงสุนัขต้องให้มันอยู่ฝั่งซ้ายมือตลอดเวลาจะเดินไปข้างหน้าก็ต้องตบขาซ้ายของตัวเองเบา ๆ กวาดมือไปข้างหน้าเล็กน้อย และส่งคำสั่งเสียงว่า “Go” เพื่อให้มันก้าวเดินไปข้างหน้า หรือถ้าอยากให้สุนัขนั่งลง ครูฝึกก็ตบขาซ้ายของตัวเองเบา ๆ อีกครั้ง พร้อมกับส่งคำสั่งเสียงว่า “Sit” เวลาที่อยากให้สุนัขหมอบก็เอามือกดอากาศลงกับพื้น พร้อมส่งคำสั่งเสียงว่า “Wait” หรือ “Stay” เพื่อให้มันหมอบต่ำลงแล้วนอนคอย

- ครูฝึกสอนสุนัขนำทางข้ามถนน

ระหว่างการฝึกทุกครั้งเวลาที่สุนัขทำอะไรสำเร็จต้อง
คอยชมมัน เช่น บอกว่า Good Job, Good Boy ถ้าเป็นสุนัข
ตัวผู้ หรือ Good Girl ถ้าเป็นสุนัขตัวเมีย หรือให้อาหารมัน
เป็นการตอบแทน และเพื่อสร้างความจำให้มันว่าทำแบบนี้ถูก
ต้องนะ เก่งมากเดี๋ยวนั้นมันจะรู้สึกถึงความไว้วางใจที่เรามีให้มัน
แล้วมันก็จะเชื่อใจเราและจะทำตามสิ่งที่เราสั่งได้

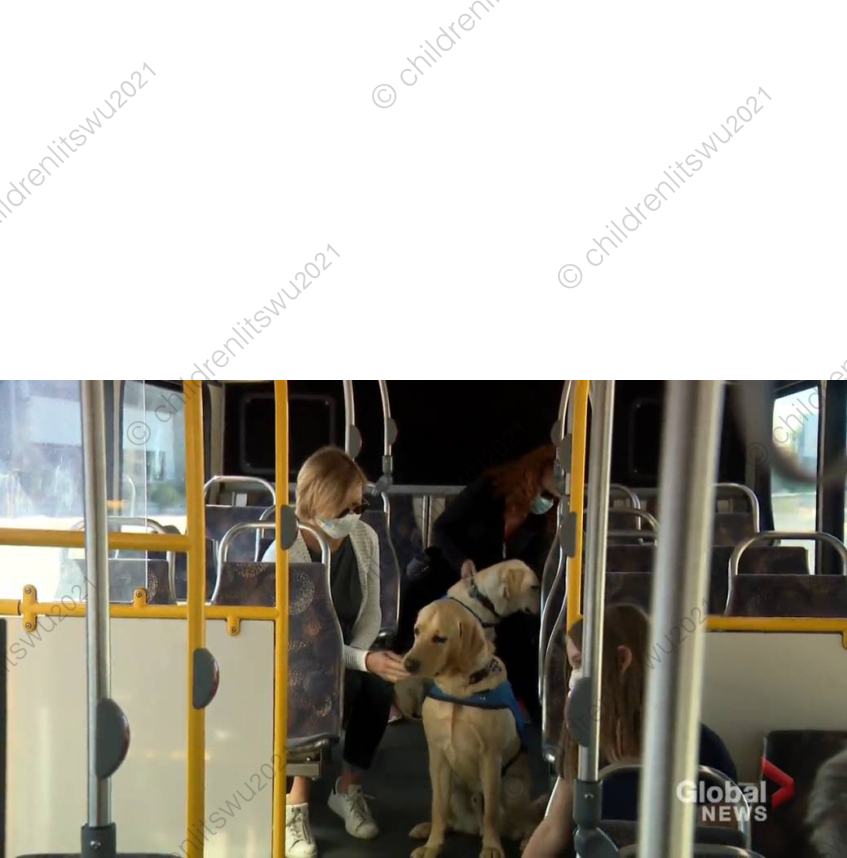

- ครูฝึกให้อาหารสุนัขระหว่างการฝึกเดิน

ทั้งนี้การฝึกคำสั่งสัญลักษณ์อาจจะแตกต่างกันไปตามแต่ละโรงเรียนฝึก หรือเทคนิคของครูฝึกแต่ละคน ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะคล้าย ๆ กัน ส่วนคำสั่งเสียงก็ใช้คล้ายกัน เป็นคำศัพท์ที่สั้นและง่าย เพื่อให้สุนัขสามารถจดจำคำสั่งนั้นได้

นอกจากนี้ครูฝึกยังต้องพาสุนัขออกไปเดินฝึกเดินนอกสถานที่ด้วยนะ เพื่อให้มันพบเจอเส้นทางหลาย ๆ แบบแล้วจะได้รู้ว่าหากเจอเส้นทางแบบนี้ควรจะเดินไปทางไหนหรือหลบอย่างไร เช่น ในห้างสรรพสินค้า หรือซูเปอร์มาร์เก็ต และทางเท้าที่มีคนเดินจำนวนมาก รวมทั้งพาไปสวนสาธารณะที่ผู้คนมักจะพาสัตว์เลี้ยงมาเดินเล่นกัน เวลาที่สุนัขนำทางเจอสุนัขตัวอื่น ๆ ตามทางเดินที่เดินสวนกัน ครูฝึกจะคอยดึงมันออกห่างจากสุนัขเหล่านั้น เพื่อเป็นการเตือนว่าต้องมีสมาธิกับการเดินทางและต้องไม่ไปยุ่งกับสัตว์ตัวอื่นระหว่างการเดินทาง หากสุนัขที่ฝึกอยู่ไม่ยอมทำตามก็ต้องแก้ไขโดยการเดินผ่านจุดนั้นซ้ำ ๆ แล้วคอยดึงสายจูงเพื่อเตือนมันอยู่ตลอดเวลาจนกว่ามันจะเดินผ่านไปได้อย่างไม่สนใจสุนัขตัวอื่น

- การฝึกให้สุนัขขึ้นรถประจำทางสาธารณะ

การฝึกนอกสถานที่นั้นยังรวมการฝึกขึ้นรถสาธารณะต่าง ๆ ด้วย ทั้งรถไฟ รถเมล์ และรถแท็กซี่ เพื่อให้สุนัขคุ้นชินกับการเจอคนเยอะ ๆ และไม่แตกตื่นหรือกลัวเวลาที่เจอเสียงรบกวน เช่น เสียงรถยนต์บนท้องถนน และเวลาที่อยู่บนรถโดยสารสาธารณะมันก็ต้องคอยอย่างเงียบเขียบ สงบเสียงมไม่เห่า หรือทำอะไรรบกวนผู้อื่น รวมทั้งเวลาที่ไปร้านอาหาร ร้านกาแฟ ก็ต้องให้มันนอนคอยอยู่ได้โต๊ะเงียบ ๆ เช่นกัน

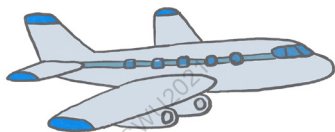
การฝึกสุนัขนำทางจะใช้เวลาประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี ขึ้นอยู่กับว่าทักษะความชำนาญของสุนัขแต่ละตัว และความเหมาะสมเรื่องการจับคู่สุนัขกับนักเรียนที่สมัครเข้ามาเพื่อขอรับสุนัขนำทาง การฝึกเพื่อปฏิบัติหน้าที่นั้นเป็นเรื่องสำคัญก็จริง แต่ถึงอย่างไรสุนัขก็เป็นสุนัข มันยังคงมีสัญชาตญาณของความเป็นสัตว์ แต่สายพันธุ์ที่นำมาฝึกสุนัขนำทางนั้นฉลาดมาก มันสามารถแยกแยะได้ เวลาที่ใส่สายจูงและบังเหียนมันรู้ตัวว่ากำลังทำงาน ส่วนเวลาที่ถอดสายจูงมันก็กลายเป็นสุนัขธรรมดาทั่ว ๆ ไปที่ขี้เล่นและขี้เซา **นี่แหละความน่ารักที่ทำให้ฉันตกหลุมรักเจ้าสุนัขนำทางเหล่านี้**

นักเรียนฝึกหัด

ฉันมีเพื่อนอยู่คนหนึ่งเธอชื่อ “ฟ้า” เธอเป็นคนตาบอด เราสนใจเรื่องสุนัขนำทางเหมือนกัน ฉันสนใจเรื่องสุนัขนำทาง เพราะว่าฉันชอบสุนัข ส่วนเธอสนใจสุนัขนำทางเพราะว่าเธอมีความจำเป็นต้องใช้สุนัขนำทาง เธอเคยเล่าให้ฉันฟังว่าช่วงที่เธอไปเรียนต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกา มีอยู่ช่วงหนึ่งที่เธอมีอาการซึมเศร้า ฉันก็ไม่ได้ทราบรายละเอียดแน่ชัด เธอบอกว่าเธอเครียดเรื่องการเรียน เรื่องการใช้ชีวิตอะไรต่าง ๆ แล้วเธอก็ได้ไปเล่นกับสุนัขที่บ้านเพื่อนของเธอ เธอรู้สึกดีขึ้นและผ่อนคลายมากขึ้น เพื่อนของเธอจึงแนะนำว่าเธอควรรับสุนัขมาเลี้ยง เพราะสุนัขสามารถช่วยบำบัดอาการซึมเศร้าของเธอได้ แล้วที่อเมริกาก็มีโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางด้วย ฟ้าจึงสนใจจะรับสุนัขนำทางเพื่อมาช่วยเหลือเธอเวลาเดินทาง และต้องการเพื่อนที่สามารถช่วยให้เธอหายจากอาการซึมเศร้าได้ ดังนั้นเธอจึงสมัครไปทางเว็บไซต์ของโรงเรียนฝึกสุนัขเพื่อขอรับสุนัขนำทาง

มารู้จักที่มาขององค์กรฝึกสุนัข นำทางในอเมริกากันจะ

มีผู้เพาะพันธุ์สุนัขชาวสวิสเซอร์แลนด์ผู้หนึ่งชื่อ Dorothy Harrison Eustis ได้เขียนตำราเกี่ยวกับโรงเรียนการฝึกสุนัขเล่มแรกขึ้น แล้วยังเป็นผู้เผยแพร่แนวคิดการฝึกสุนัขนำทางไปยังทวีปอเมริกาด้วย เธอเป็นผู้นำคำว่า “The Seeing Eyes” หมายความว่า “สุนัขนำทางก็คือดวงตาของคนตาบอด” มาใช้อย่างแพร่หลาย

- Dorothy Harrison Eustis ผู้เขียนตำราการฝึกสุนัขเล่มแรก

- Morris Frank ผู้ใช้สุนัขนำทางคนแรกในอเมริกา

ในปี พ.ศ. 2471 มีชาวอเมริกันชื่อ Morris Frank เดินทางมาศึกษาการเดินกับสุนัขนำทาง เขาเป็นชายตาบอดจากรัฐเทนเนสซี ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยใช้สุนัขที่ชื่อว่า Kiss ซึ่งต่อมาเขาได้ตั้งชื่อให้ใหม่ให้มันว่า Buddy และหลังจากฝึกได้ 5 สัปดาห์ เขาก็เดินทางกลับไปยังสหรัฐอเมริกา เขาเป็นชาวอเมริกันคนแรกที่ใช้สุนัขนำทาง หลังจากนั้นมาก็ทำให้ชาวอเมริกันเริ่มต้นตัวกับการใช้สุนัขนำทาง และเริ่มก่อตั้งโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางขึ้นในประเทศของตน¹

1 Dogilike. (2562). ไต่เสียงไหม้ไลน์ของสุนัขนำทางจากอดีตจนถึงปัจจุบัน. (ออนไลน์)

โรงเรียนฝึกเป็นองค์กรเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปที่บริจาคเงินเข้ามา ซึ่งไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลโดยตรง สิ่งนี้ทำให้ฉันเห็นถึงความมีน้ำใจที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พวกเขาก่อตั้งองค์กรนี้เพื่อช่วยเหลือคนตาบอดโดยเฉพาะ และไม่มีกรเก็บค่าใช้จ่ายจากคนตาบอดที่สมัครเข้าไปเพื่อขอรับสุนัขนำทางด้วย เพราะการขอรับสุนัขนำทางไม่ใช่การไปซื้อสุนัขเพื่อมาเดินนำทางให้

ฟ้าเล่าให้ฉันฟังว่าทางโรงเรียนฝึกที่เธอสมัครไปนั้น ออกค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้ทุกอย่าง เช่นค่าเดินทางไปฝึกที่โรงเรียนฝึกสุนัขนำทาง ค่ารักษาพยาบาลของสุนัขนำทางที่รับมาตลอดชีวิตของสุนัข หากสุนัขเจ็บป่วยอะไรก็สามารถเบิกค่ายาหรือค่ารักษาพยาบาลได้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าเธอไม่เสียอะไรเลย เพราะหลังจากที่เธอได้รับสุนัขนำทางมาแล้ว เธอก็ต้องดูแลค่าใช้จ่ายจำพวกค่าอาหาร ค่าของเล่น หรือค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ด้วยตัวเอง

มารู้จักกับองค์กร ฝึกสุนัขนำทางกันบ้าง

องค์กรที่ฟ้าสมัครเข้าไปขอรับสุนัขนำทางนั้นมีชื่อว่า *Guiding Eyes for the Blind*² เป็นองค์กรการกุศล ไม่แสวงหาผลกำไร ก่อตั้งโดย Donald Kauth ในปี พ.ศ. 2497 *Guiding Eyes* เป็นสมาชิกขององค์กรที่ได้รับการรับรองจาก *International Guide Dog Federation (IGDF)* ซึ่งเป็นองค์กรที่กำหนดมาตรฐานทั่วโลกสำหรับการเพาะพันธุ์และการฝึกสุนัขนำทาง องค์กรแห่งนี้มีผู้จบการศึกษาจากการฝึกและรับสุนัขนำทางไปกว่า 7,000 คน และให้บริการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ เนื่องจากองค์กรได้รับเงินบริจาคจากบุคคลทั่วไป โดยมีสำนักงานใหญ่และศูนย์ฝึกอบรมอยู่ที่ Yorktown Heights, New York และมีศูนย์พัฒนาสุนัขอยู่ที่ Patterson, New York รวมทั้งศูนย์ฝึกภาคสนามใน White Plains, New York สามารถสมัครขอรับสุนัขนำทางหรือบริจาคเงินได้ที่ www.guidingeyes.org

2 Guiding Eyes for The Blind. (2564). About. (ออนไลน์)

องค์กรฝึกสุนัขนำทางนั้นไม่ได้มีแค่แห่งเดียวแต่กระจายอยู่ทั่วทุกมุมโลก อาทิ *Irish Guide Dogs for the blind* ของประเทศไอร์แลนด์, *Guide Dogs* ของประเทศอังกฤษ, *Guide-Dogs Association South Africa* ของประเทศแอฟริกาใต้ หรือใกล้ ๆ ประเทศไทยอย่างประเทศสิงคโปร์ก็มีเช่นกัน คือ *Guide Dogs Singapore*

**Irish
Guide
Dogs**
for the blind

**GUIDE-DOGS
ASSOCIATION**
South Africa

Guide Dogs

**GUIDE DOGS
SINGAPORE**

ENABLING THE VISUALLY IMPAIRED

- องค์กรฝึกสุนัขนำทางประเทศต่าง ๆ

ก่อนที่จะฟ้าจะได้ไปฝึกกับสุนัขนำทางเธอต้องผ่านการ
ประเมินจากโรงเรียนฝึกก่อน ทางโรงเรียนฝึกจะขอประวัติส่วน
ตัวทั่วไป การประเมินจะดูจากลักษณะนิสัยว่าเป็นอย่างไร ดู
ลักษณะการเดินด้วยไม่เท้าว่าเดินคล่องไหม เดินช้าหรือเดิน
เร็ว ยังต้องมีคนช่วยจับหรือเปล่า ดูจากบุคลิก ส่วนสูงของเธอ
แล้วครูฝึกจึงจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปพิจารณาเลือกสุนัขที่เหมาะสม
ให้กับเธอ

คนตาบอดบางคนอาจใช้เวลารอผลประเมินไม่นาน
แต่ฟ้าต้องรอผลประเมินประมาณ 6 เดือนกว่าจะได้ไปฝึกเดิน
กับสุนัขนำทาง เพราะนอกจากจะประเมินตัวบุคคลแล้วยังต้อง
ประเมินสุนัขด้วย ฉะนั้นคิดว่าทางโรงเรียนฝึกคงอยากให้สุนัข
นำทางที่ดีและเหมาะกับคนตาบอดทุกคนจริง ๆ ต้องดูทั้งนิสัย
ของสุนัข ดูการทำงาน เพราะว่าสุนัขต้องทำงานร่วมกับคน
ตาบอดเป็นเวลานานประมาณ 7-10 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุการ
ทำงานของสุนัขนำทาง

**"ช่วงชีวิตของคนตาบอด 1 คนสามารถมีสุนัขนำทาง
ได้มากกว่า 1 ตัว แต่ช่วงชีวิตของสุนัขนำทาง 1 ตัว
สามารถทำงานร่วมกับคนตาบอดได้คนเดียว"**

ดังนั้นการจับคู่สุนัขนำทางกับคนตาบอดจึงสำคัญมาก
หรือบางทีอาจจะต้องรอคิวเพราะมีคนสมัครเข้าไปเยอะ จึงต้อง
ใช้เวลานานในการจับคู่ที่เหมาะสมจริง ๆ

หลังจากที่รอมาเป็นเวลา 6 เดือน ฟังก์ก็ได้สุนัขนำทางที่
เหมาะสมกับเธอ สุนัขนำทางตัวนั้นชื่อ "แม็กซ์" เป็นสุนัขพันธุ์
ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ ตัวสีเหลือง เพศผู้ อายุประมาณ 3 ปี เจ้า
ตัวนี้กำลังโตเป็นหนุ่มที่หน้าตาดีเลยทีเดียว แต่มันคงไม่ไป "ติด
สาว" ที่ไหนหรอกนะ เพราะมันผ่านการทำหมันมาแล้ว ฟังก์ต้อง
เดินทางไปอีกเมืองหนึ่งซึ่งอยู่ไกลจากเมืองที่เธอกำลังศึกษาใน
มหาวิทยาลัยอยู่ และแน่นอนว่าค่าเดินทางนี้ทางโรงเรียนฝึกเป็น
ผู้ออกให้ ฉันรู้สึกว่าคุณองค์กรประเภทนี้เป็นองค์กรที่ใจดีมาก ๆ เลย
และฉันก็อยากให้ผู้คนทั่ว ๆ ไปเห็นความสำคัญขององค์กรเหล่านี้
นี้มาก ๆ เพราะถือว่าเป็นองค์กรที่สร้างประโยชน์ให้สังคมจริง ๆ
โดยไม่ได้หวังผลกำไรด้วย

ฟ้าต้องไปอยู่ที่หอพักที่โรงเรียนฝึกจัดไว้ให้ แต่การฝึกครั้งนี้เธอไม่ได้ฝึกแค่คนเดียว เพราะมีคนตาบอดคนอื่น ๆ ที่สมัครเข้ามาขอรับสุนัขนำทางและต้องมาฝึกเดินด้วยเช่นกัน เธอได้รับการฝึกประมาณ 3 สัปดาห์ ซึ่งนักเรียนตาบอดคนอื่น ๆ อาจจะใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ทั้งนี้อาจจะมีขึ้นอยู่กับแต่ละโรงเรียนฝึกหรือความคล่องของทั้งตัวสุนัขเองและนักเรียนตาบอดคนนั้น ๆ ด้วย เพราะการเรียนรู้หลาย ๆ อย่างก็ต้องใช้เวลาจนกว่าจะคล่องแคล่วจริง ๆ ฟ้าเล่าว่าการฝึกทุกอย่างนั้นต้องฝึกอย่างละเอียด และฝึกทุกด้านไม่ใช่แค่เรื่องการเดินเท่านั้น แต่รวมไปถึงการใส่บังเหียน ใส่สายจูง การดูแลสุนัข แปรงขน เก็บอึ ถ้าหากฝึกการเดินก็รวมไปถึงการแก้ปัญหาเมื่อสุนัขเดินผิดพลาดด้วย ซึ่งจะมีทั้งการฝึกเดินในสถานที่ฝึกและการฝึกเดินนอกสถานที่

ในการฝึกขั้นแรกอาจจะเป็นการฝึกให้สุนัขทำตามคำสั่งเพื่อทำความรู้จักกัน แม้สุนัขจะผ่านการฝึกมาแล้วก็จริง แต่มันอาจจะฟังคำสั่งแค่ครูฝึกของมัน ซึ่งมันคิดว่าครูฝึกเป็นเจ้าของของมัน ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกฟังคำสั่งเพื่อให้มันรู้สึกว่าเป็นเจ้านายของมัน ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกฟังคำสั่งเพื่อให้มันรู้สึกว่าเป็นเจ้านายของมันและมันต้องทำตาม

วิธีการคือการสร้างความเชื่อใจโดยการให้รางวัลเมื่อมันทำตามคำสั่งหรือทำงานสำเร็จ เช่น เวลาขอมือมัน ขอบให้มันลูก นิ่งหรือเดิน ฉันทคิดว่าการฝึกนี้คือการสร้างความเชื่อมโยงทางจิตใจ ทำให้มันเชื่อใจเราและเราต้องเชื่อใจมันเช่นกัน หากการฝึกนี้สำเร็จทั้งคู่ต่างเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน หรือเรียกอีกอย่างว่า “รู้ใจกัน” มันจะช่วยให้การฝึกในขั้นต่อไป ๆ ไปง่ายขึ้น แม้มันจะเป็นการฝึกที่ยากก็ตาม

ฟ้าต้องฝึกเดินบนเส้นทางต่าง ๆ ในสถานที่ฝึก ทั้ง การเดินบนทางเท้า การเดินข้ามถนน การเดินหลบหลีกสิ่ง กีดขวาง ขณะเดินเธอต้องจับบังเหียนที่ใส่อยู่บนตัวสุนัข บังเหียนจะทำให้รู้จังหวะการเดินของทั้งคนและสุนัข และรู้ ความลึกความสูงของพื้นต่างระดับ อย่างเช่นเวลาขึ้นลง บันไดก็สามารถรู้ได้จากการยกตัวของบังเหียนว่าบันไดแต่ละ ขั้นนั้นสูงหรือลึกเท่าไร ส่วนการเดินบนทางเท้าสุนัขก็จะ พาเดินไปเรื่อย ๆ หากเจอสิ่งกีดขวางมันก็จะพาหลบได้ เมื่อ เดินมาถึงขอบทางเท้ามันก็จะหยุดเพื่อบอกให้รู้ว่าสุดทางแล้ว แล้วหลังจากนั้นก็รอฟังคำสั่งว่าจะต้องไปทางไหนต่อ

- สุนัขนำทางนำคนตาบอดเดินข้ามถนน

- สุนัขนำทางรอกข้ามถนน

ส่วนการฝึกเดินข้ามถนนสุนัขก็จะได้รับการฝึกมาเช่นกันว่าต้องหยุดเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณเตือนที่เป็นการบอกให้หยุด หรือต้องเดินเมื่อได้ยินเสียงสัญญาณที่บอกให้เดินได้ แต่สัญญาณนั้นคนตาบอดก็ต้องได้รับการฝึกด้วยเช่นกัน สุนัขนำทางไม่ได้ใส่แค่บังเหียนเท่านั้นแต่จะใส่สายจูงด้วย ซึ่งสายจูงนั้นมีไว้ให้คนตาบอดคอยบังคับสุนัข เวลาที่มันเดินเร็วไป ช้าไป หรือเดินออกนอกเส้นทาง ก็ต้องกระตุกสายจูงเพื่อให้มันรู้ตัว แต่หากมันยังไม่เชื่อฟังก็ต้องกระตุกแรงขึ้นเพื่อเตือนมัน แต่ทั้งนี้ก็ต้องใช้คำสั่งเสียงพร้อมกับบังคับสายจูงไปด้วย

หลังจากที่ฟ้าฝึกเดินในสถานที่แล้วก็ต้องฝึกเดินนอกสถานที่ เช่น ห้างสรรพสินค้า ซึ่งที่ต่างประเทศจะอนุญาตให้สุนัขนำทางเข้าไปฝึกในสถานที่ได้ เพราะเป็นหนึ่งในกฎหมายที่รัฐบาลบัญญัติขึ้นมา เกี่ยวกับการให้คนตาบอดใช้สุนัขนำทางช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่ต้องขออนุญาต แม้ว่าสุนัขจะได้รับการฝึกจากครูฝึกมาแล้วแต่ครั้งนี้เป็นการฝึกเดินกับคู่หูคนใหม่ของสุนัข ดังนั้นการฝึกนี้จึงเป็นการสอนว่าคนตาบอดต้องทำอะไรหากใช้สุนัขนำทางในที่ที่มีคนจำนวนมาก เพราะนอกจากจะเดินหลบสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ภายในห้างสรรพสินค้า ยังต้องเดินหลบผู้คนที่เดินสวนไปมาด้วย นอกจากนี้ก็ต้องฝึกเดินขึ้นลงบันไดเลื่อน ซึ่งการขึ้นลงบันไดเลื่อนต้องระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะตรงปลายทางบันไดเลื่อนตัวบันไดอัตโนมัติมันต้องไหลเข้าไป ดังนั้นก็ต้องระวังไม่ให้เท้าของสุนัขไหลเข้าไปติดตรงปลายบันได

การเข้าออกประตูก็เช่นกัน เวลาที่จะปิดประตูก็ต้องคอยระวังว่าสุนัขเข้าหรือออกพ้นขอบประตูหรือยัง เพราะเมื่อปิดประตูมันอาจจะไปหนีบหางหรือตัวของสุนัขได้ โดยผู้ใช้สุนัขนำทางต้องยืนอยู่ระหว่างประตูและสุนัขเสมอ ปกติสุนัขจะยืนอยู่ข้างซ้ายของเจ้าของ แล้วถ้าบานประตูอยู่ทางด้านซ้าย ต้องให้สุนัขเดินอ้อมหลังเจ้าของมาอยู่ทางด้านขวา แล้วเดินเข้าหรือออกไปพร้อมกันก่อนจะปิดประตู โชคดีที่แม็กซ์เป็นสุนัขที่เรียนรู้เร็วและเชื่อฟังคำสั่งเป็นอย่างดี การฝึกต่าง ๆ ของฟ้าจึงค่อนข้างผ่านไปได้อย่างดี เรียกได้ว่าแม็กซ์มีความเป็นมืออาชีพในการทำงานเป็นอย่างมาก

- สุนัขนำทางและคนตาบอดเดินออกจากประตูรถไฟฟ้า

ฟ้าเล่าประสบการณ์น่ารัก ๆ ของเธอกับแม็กซ์และเพื่อนนักเรียนตาบอดคนอื่น ๆ ของเธอให้ฉันฟัง เวลาที่ต้องเดินทางไปสถานที่ฝึกซึ่งอยู่คนละที่กับหอพัก นักเรียนที่มาฝึกทุกคนก็จะมีสุนัขนำทางคนละตัว แล้วก็ต้องขึ้นรถตู้เพื่อเดินทาง สุนัขแต่ละตัวก็จะนอนอยู่ระหว่างทางเดินเล็ก ๆ ในรถตู้ สุนัขแต่ละตัวก็จะนอนอยู่ได้ที่นั่งของคุณตาบอดของตัวเอง แล้วเวลาที่รถวิ่งมันก็จะวิ่งผ่านทางโค้งซ้ายบ้างขวาบ้าง แล้วสุนัขที่นอนอยู่มันก็จะไหลไปตามแรงเวลารถเลี้ยว ไหลไปทางซ้าย ไหลไปทางขวา ไหลไปรวมกันเป็นกองสุนัข ทุก ๆ คนในรถตู้ก็เข้าใจที่สุนัขประมาณ 5 - 6 ตัวมันไหลไปกองรวมกัน ฟ้าเล่าจนฉันนึกภาพออกเลย ฉันคิดว่าสุนัขมันก็คงสนุกไม่ต่างจากคน ตอนเด็ก ๆ ฉันก็เป็น เวลานั้นรถแล้วเจอทางโค้งตัวเราก็จะเอนแล้วก็ไหลไปเบียดคนข้าง ๆ แล้วเราก็มองหน้ากันแล้วก็หัวเราะกัน ถ้าหากสุนัขหัวเราะได้มันก็คงจะเข้าใจตัวเองเหมือนกันกับคนละมัง

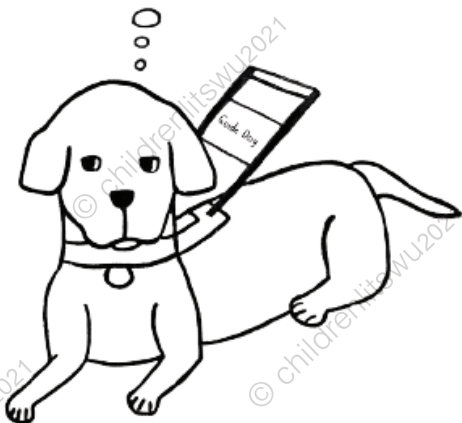

แล้วก็มีอีกตอนหนึ่งที่เธอเล่าให้ฉันฟัง ตอนที่เธอไป
ฝึกนอกสถานที่ครูฝึกก็จะพาไปดูภาพยนตร์ แล้วก็ไปกินข้าว
กัน ทุกคนก็จะมีสุนัขกันคนละตัวเหมือนเดิม ตอนที่นั่งดูหนัง
ใต้เก้าอี้แต่ละคนก็จะมีสุนัขของตัวเองนอนเรียงกันเป็นแถว
ถ้าคนอื่นมองมาก็จะเห็นเป็นภาพที่น่ารักมากแน่เลย ตอนไป
กินข้าวก็เหมือนกัน เธอก็เล่าว่าถ้าคนอื่นมองไปใต้เก้าอี้ก็จะ
เห็นสุนัขหลายตัวนอนเรียงแถวอยู่

แต่บางที่สุนัขก็ยังไม่่วงมันก็จะนอนหมอบเฉย ๆ บางทีก็ร้องหึง ๆ เหมือนนอยากจะเล่นกัน แบบว่าสุนัขเหล่านี้มันก็ผ่านการฝึกด้วยกันมาตั้งแต่เด็กก็เป็นเพื่อนเล่นกัน พอเห็นหน้ากันก็คงอยากจะเล่นด้วยกัน แต่ว่ามันกำลังอยู่ในเวลางานกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่เล่นไม่ได้ ก็เลยร้องครางหึง ๆ ทั้งน่าสงสารแล้วก็น่าเอ็นดู ฉันทก็เข้าใจนะสัญชาตญาณของสัตว์อย่างสุนัขที่เป็นสัตว์ขี้เล่นอยู่แล้ว บางทีก็อาจจะมีสมาชิกหลุดบ้างเวลาเห็นเพื่อนหรือสุนัขตัวอื่น ๆ จึงอยากเข้าไปทักทายบ้าง

ตอนนี้ไม่ได้
รอลูกงาน
ก่อนนะ

หลังจากที่ฝึกทุกอย่างจนครบตามหลักสูตรแล้ว นักเรียนทุกคนก็จะได้รับบัตรประจำตัวที่มีรูปถ่ายคู่กับสุนัขนำทางของตัวเอง แล้วก็จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของตัวเอง แล้วก็ชื่อของสุนัขนำทาง ชื่อองค์กรที่ทำการฝึกให้ วันหมดอายุหลัก ๆ บัตรก็จะมีประมาณนี้ ซึ่งก็แล้วแต่ละองค์กรอาจจะใส่รายละเอียดแตกต่างกันไป บัตรนี้จะเป็นเครื่องยืนยันว่าคนตาบอดคนนี้ได้ผ่านการฝึกอย่างเป็นทางการแล้ว และสามารถนำสุนัขนำทางในที่สาธารณะได้

OFFICIAL IDENTIFICATION

**Beth
Finke**

and Seeing Eye® dog
WHITNEY

are graduates of The Seeing Eye.
This card is not transferable.

Expires: **12/30/2023**

James A. Kutsch, Jr.

**James A. Kutsch, Jr.
President**

- ตัวอย่างบัตรประจำตัวผู้ใช้สุนัขนำทาง

ชีวิตใหม่

ฟ้าได้รับการฝึกเดินกับสุนัขนำทางเป็นเวลา 3 สัปดาห์ เมื่อผ่านการฝึกแล้วเธอกับแม็กซ์ก็ได้มาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ฟ้าอยู่อพาร์ทเมนต์และแม็กซ์ก็อยู่กับเธอด้วย ช่วงเวลาที่ฟ้าใช้ชีวิตและเรียนอยู่ที่อเมริกาแม็กซ์ก็จะอยู่กับเธอด้วยตลอดเวลา เธอเล่าว่าช่วงแรกที่มาอยู่ด้วยกันก็ยังมีความรู้สึกห่างเหินกันอยู่ และยังรู้สึกเป็นคนแปลกหน้าสำหรับกันและกันอยู่ ในช่วงเวลาที่ฝึกอยู่ด้วยกันนั้นแม็กซ์เชื่อฟังคำสั่งของฟ้าดีก็จริง แต่เรื่องความสัมพันธ์ทางจิตใจนั้นทั้งคู่ก็ยังรู้สึกว่าไม่คุ้นเคยกัน และยังไม่ค่อยสนิทใจกัน เพราะฟ้าก็ไม่เคยมีสุนัขมาก่อนด้วย จึงไม่รู้ว่าจะต้องปรับตัวอย่างไร ครูฝึกจึงแนะนำให้ใช้เวลาด้วยกัน "นอกเวลาทำงาน"

สุนัขมันจะรู้ตัวอยู่แล้วว่าเวลาไหนคือเวลาทำงานหรือเวลาไหนคือเวลาว่างสำหรับมัน เวลาทำงานคือช่วงที่มันใส่บังเหียนและสายจูง สองสิ่งนี้เป็นเหมือนสัญลักษณ์ที่บ่งบอกหน้าที่ของมัน แต่หลังจากที่ปลดบังเหียนและสายจูงออกจากตัวมัน นั่นเป็นช่วงเวลาที่มันรู้สึกว่าเป็นอิสระ แล้วเราก็ต้องปล่อยให้มันเป็นอิสระ เพราะถึงอย่างไรมันก็เป็นเพียงสุนัขตัวหนึ่งที่ต้องการช่วงเวลาแบบสุนัข คือ การเล่นอย่างสนุกสนาน และการนอนพักผ่อนแบบสบายใจไม่ต่างจากคนเลย

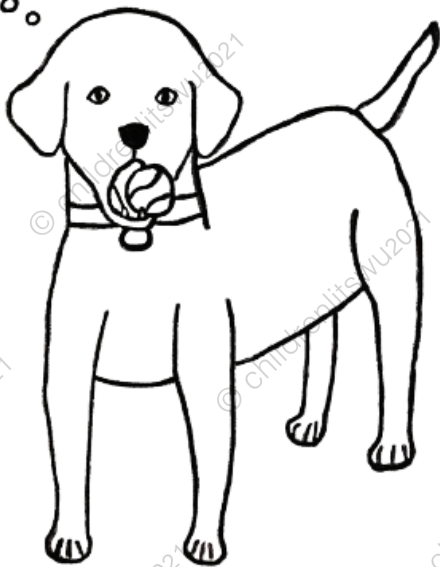
ดังนั้นเวลานี้จึงเหมาะแก่การสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างคนและสุนัข หรือเรียกว่า 'Bonding Time' เวลานี้พ่อกี้
จะเล่นกับแม็กซ์ ถ้าอยู่ในอพาร์ทเมนต์ก็จะเล่นชั๊กกะเย่อกัน คือ
ปลายเชือกอีกด้านหนึ่งแม็กซ์ก็จะจับไว้ ส่วนปลายเชือกอีกด้าน
หนึ่งพ่อกี้จะดึงไว้ ทั้งสองคนก็ดึงรั้งแย่งกันไปมา หรือถ้าแม็กซ์
เขาไม่ยอมเล่นมันก็จะนอน พ่อกี้บอกว่าแม็กซ์ชอบให้เกาพุง
ให้เวลาที่จะนอน คล้ายกับเด็กทารกที่ต้องตบกันเบา ๆ เป็นการ
กล่อมนอนให้หลับเลยละ

บางที่ฟ้าก็จะพาแม็กซ์ออกไปวิ่งเล่นข้างนอก ฟ้าก็จะโยนบอลให้มันวิ่งไปคาบเล่น ถือว่าเป็นทั้งการออกกำลังกายและการผ่อนคลายความเครียดของแม็กซ์หลังจากทำงานได้ดีเลยทีเดียว เพราะแม็กซ์ชอบวิ่งคาบลูกบอลมาก ฟ้าเล่าว่ามีครั้งหนึ่งที่พาแม็กซ์ออกมาวิ่งเล่นคาบลูกบอลตรงสนามหญ้าหน้าอพาร์ทเมนต์ แล้วเธอมีเพื่อนคนหนึ่งที่พักอยู่อพาร์ทเมนต์เดียวกัน เพื่อนคนนั้นเธอก็มีสุนัขเช่นเดียวกันกับฟ้า แต่เธอไม่ได้ตาบอด เธอป่วยเป็นเนื้องอกในสมองซึ่งยังไม่ได้ผ่าตัด แล้วเธอต้องคุมเรื่องความดัน จึงจำเป็นต้องมีสุนัขบริการหรือที่เรียกว่า Service Dog เพื่อคอยดูแลและคอยแจ้งเตือนหากความดันในร่างกายผิดปกติ สุนัขตัวนั้นก็มานั่งเล่นริมหน้าต่างซึ่งพอมองลงมาจะเห็นสนามหญ้า แล้วมันเห็นแม็กซ์มาวิ่งเล่นคาบลูกบอลก็ร้องหึ่ง ๆ เหมือนอยากจะลงมาเล่นด้วย เพื่อนของฟ้าคนนั้นได้ยินสุนัขของตัวเองร้องก็สงสัยว่าเป็นอะไร จึงเดินมาดูตรงหน้าต่างก็เห็นแม็กซ์วิ่งเล่นอยู่ ก็เข้าใจว่าสุนัขของตนอยากลงไปเล่นด้วยกัน แม็กซ์กับสุนัขตัวนั้นก็ได้เล่นด้วยกันบ่อย ๆ ช่วงเวลาที่เล่นด้วยกันเช่นนี้จึงทำให้ฟ้าและแม็กซ์สนิทกันมากขึ้น

มาเล่น
ด้วยกัน
มั๊ยครับ

มารู้จักกับสุนัขบริการ (Service Dog) อีกนิด

Service Dog หรือ สุนัขบริการ¹ เป็นสุนัขที่ได้รับการฝึกมาเป็นพิเศษสำหรับดูแลเจ้าของสุนัขเพียงคนเดียว ซึ่งเจ้าของจะเป็นผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย และต้องการความช่วยเหลือพิเศษในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น นำทางคนตาบอด, ผู้ป่วยลมชัก, ผู้ป่วยเบาหวาน, ผู้พิการนั่งรถเข็น ฯ สุนัขกลุ่มนี้จะถูกฝึกเข้มข้นเป็นพิเศษตั้งแต่ยังเป็นลูกสุนัข จนถึงอายุประมาณ 2 ปี เพื่อทำงานเฉพาะกิจในการดูแลเจ้าของ สุนัขทุกสายพันธุ์สามารถทำงานเป็นสุนัขบริการได้ แต่งานบริการบางอย่างก็อาจจะเจาะจงสายพันธุ์สุนัข เช่น สุนัขนำทาง มักจะใช้สุนัขสายพันธุ์คอลลี่ พันธุ์ลาบราดอร์รีทรีฟเวอร์ และพันธุ์เยอรมัน เชพเพิร์ด

โดยการทำงานของสุนัขบริการจะแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. **สุนัขนำทาง** จะช่วยเหลือผู้พิการทางสายตา เดินนำทาง เดินหลบเลี่ยงสิ่งกีดขวาง

1 Howl The Team. (2561). Service Dog: สิ่งที่เราขาดไปฉันจะเติมเต็มมันเอง. (ออนไลน์)

2. สุนัขแฉ่งเตือนทางการแพทย์ สุนัขจะส่งสัญญาณแจ้งเตือนโดยการเห่า เมื่อผู้ป่วยมีอาการชัก น้ำตาลในเลือดต่ำ ความดันสูง รวมทั้งสามารถตรวจหาสารก่อภูมิแพ้ได้ โดยสุนัขจะไต่กลิ่นจากร่างกายมนุษย์ แล้วสุนัขเหล่านี้จะวิ่งไปคาบยา หรือเรียกคนมาช่วย

- สุนัขแฉ่งเตือนทางการแพทย์กำลังนอนเฝ้าผู้ป่วยอย่างใกล้ชิด

3. สุนัขช่วยเหลือทางการได้ยิน จะช่วยเหลือคนหูหนวกหูตึง โดยทำหน้าที่รับฟังเสียงหรือคำสั่งจากภายนอก เช่น เสียงคนเรียก เสียงเคาะประตู เสียงโทรศัพท์ แล้วสุนัขก็จะพาเจ้าของไปหาแหล่งต้นกำเนิดเสียงได้

4. สุนัขบริการด้านจิตเวช ช่วยเหลือผู้ป่วยโรคย้ำคิดย้ำทำ โรคเครียดหลังภัยอันตราย โรคจิตเภท และอาการทางจิตเวชอื่น ๆ

5. สุนัขเคลื่อนไหว ช่วยเหลือผู้ป่วยที่ต้องนั่งรถเข็น ช่วยเหลือด้านการเดิน หรือปัญหาด้านความสมดุลทางร่างกาย

- สุนัขเคลื่อนไหวช่วยเหลือผู้ป่วยนั่งรถเข็น

สุนัขเหล่านี้สามารถทำงานบริการด้านต่าง ๆ ข้างต้นได้ดีเพราะความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด นั่นคือความสามารถด้านการดมกลิ่น และการได้ยิน ซึ่งสามารถทำงานได้ดีกว่ามนุษย์หลายเท่า และความสามารถนั้นก็ประโยชน์อย่างมากในการช่วยเหลือมนุษย์

ทั้งแม็กซ์และฟ้าก็พยายามปรับตัวในกรุงใช้ชีวิต
ร่วมกันเป็นอย่างดี พออยู่กันไปเรื่อย ๆ ก็ทำให้รู้จักกันมากขึ้น
อาจเป็นเพราะความเคยชินในการทำงานของแม็กซ์ด้วย หรือ
อาจจะเป็นเพราะแม็กซ์ก็พยายามจะเดาใจฟ้า ฟ้าเล่าว่าตอนที่
เธอเรียนอยู่มหาวิทยาลัยก็จะมีเส้นทางที่เดินเป็นประจำ
เช่น จากหอพักไปโรงอาหาร จากโรงอาหารไปชั้นเรียน ซึ่งพอ
เดินบ่อย ๆ แม็กซ์ก็จะเดาใจว่าวันนี้ต้องไปที่นี้แน่เลย แต่วัน
นั้นฟ้าต้องเดินไปชั้นเรียน แต่ทางเดินไปชั้นเรียนต้องผ่านโรง
อาหาร ซึ่งพอเดินมาถึงทางเลี้ยวที่ตรงไปทางโรงอาหารแม็กซ์
ก็จะพาเดินเลี้ยวไปทางนั้น ฟ้าจึงต้องร้องสาธุใจไว้แล้วบอกมัน
ว่า “Not Now” ประมาณว่า “ยังไม่ไปตอนนี้ ยังไม่ถึงเวลา”

เวลาเดินกลับหอพักก็เช่นกัน หลังเลิกเรียนแล้วฟ้าก็
จะเดินกลับหอพัก แต่ระหว่างทางเดินกลับหอพักนั้นต้องผ่าน
ห้องสมุด แม็กซก็คงคิดในใจว่า “อ้อ ถ้าผ่านทางนี้ต้องไปห้อง
สมุดแน่เลย” แต่ความจริงคือฟ้ายังไม่ไป เธอต้องคอยเตือนมัน
แล้วก็ร้องสายจูมมัน บอกมันว่า “ยังไม่ไปนะแม็กซ” แต่ฉันก็คิด
ว่าเป็นความน่ารักอย่างหนึ่งของแม็กซนะ แบบว่ามันพยายาม
จะพาฟ้าไปถึงที่หมายโดยที่ฟ้าไม่ต้องบอกทางมันแล้ว เหมือน
อยากให้ฟ้ารู้สึกภูมิใจว่า “ฉันทำได้นะ ฉันพาเธอมาถูกใช้ใหม่
ล่ะ” แม้บางทีมันจะไปผิดทางบ้าง แต่ก็ทำให้เห็นถึงความ
พยายามของมัน

วันนี้ไป
โรงเรียน
ใช้มัชคับ

แม็กซ์เป็นสุนัขที่ตั้งใจทำงานมาก สิ่งนี้จึงทำให้ฟ้าประทับใจในตัวแม็กซ์ แม่ของฟ้าเคยบอกกับเธอว่า **แม็กซ์จะมีสิทธิ์นำและทำทางเปลี่ยนไปเมื่อถึงเวลาที่มันจะต้องทำงาน** คือ มีความมุ่งมั่นและมีสมาธิเป็นอย่างมาก เหมือนกับว่ามันกำลังจดจ่อกับสิ่งที่มันทำ และมันก็อยากจะทำให้สำเร็จ ช่วงเวลาที่มันจดจ่อกับการทำงาน มันทำให้แม็กซ์ดูเป็นสุนัขที่มีเสน่ห์และเท่มากที่สุด เวลาที่มันเดินนำทางไปไหนแล้วเมื่อไปถึงที่หมายมันก็จะแสดงอาการดีใจ แบบมาเดินวน ๆ รอบฟ้า และกระดิกหาง เหมือนมันรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองมาก ทางโรงเรียนฝึกก็จะสอนฟ้ามาเช่นกันเรื่องการชมหรือให้รางวัลว่าหากสุนัขทำอะไรสำเร็จต้องพูดชื่นชมมัน เพื่อเป็นการเน้นย้ำพฤติกรรมว่าสิ่งที่มันทำนั้นถูกต้องและทำได้ดีมาก ดังนั้นพอแม็กซ์ทำงานสำเร็จฟ้าก็จะชมว่า “เก่งมากเด็กดี” หรือ “Good Boy”

- สีหน้าท่าทางของสุนัขนำทางเวลาปฏิบัติหน้าที่

ส่วนเรื่องการดูแลแม่็กซ์ฟ้าบอกว่าอาจจะไม่ยากมาก แต่ก็ต้องใส่ใจ เรื่องการขับถ่ายแม่็กซ์ถูกฝึกมาเป็นอย่างดี มันจะขับถ่ายถูกที่และขับถ่ายเป็นเวลา ช่วยให้ฟ้าทำความสะอาดเก็บอึ เช็ดฉี่ได้ง่ายขึ้น เคยมีช่วงที่แม่็กซ์ต้องเดินทางด้วยเครื่องบินเป็นเวลานาน ฟ้าก็ต้องพาแม่็กซ์ไปขับถ่ายก่อน เวลาขึ้นเครื่องบินมันจะได้ไม่ปวดอึปวดฉี่ ซึ่งระหว่างเดินทางแม่็กซ์ก็นอนอยู่ได้ที่นั่งเฉย ๆ ไม่แสดงอาการอะไร แต่พอลงเครื่องเท่านั้นแหละ รีบวิ่งไปหาที่ฉี่อย่างไรเลย

เรื่องการขับถ่ายไม่ค่อยหน้าเป็นห่วงเท่าไร เรื่องที่น่าห่วงคือน้ำหนัก เพราะว่าสุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์ นั้นกินเก่งมาก และสามารถกินได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องดูแลในเรื่องของอาหารเป็นอย่างดี จะให้มันกินตลอดเวลาและกินของสารพัดอย่างไม่ได้ เพราะน้ำหนักมันขึ้นง่าย ถ้าน้ำหนักตัวของมันมากจะมีปัญหาเรื่องการเดิน คือ มันอาจจะเดินช้าลงเพราะขาจับน้ำหนักตัวไม่ไหว นอกจากการควบคุมอาหารแล้วยังควรให้มันออกกำลังกายเป็นประจำทุกวันด้วย คือควรพามันออกไปเดินเล่น หรือให้วิ่งเล่นคาบลูกบอลก็ช่วยเรื่องควบคุมน้ำหนักได้

นอกจากเรื่องสุขภาพทางกายแล้ว สุขภาพทางจิตใจของสุนัขก็สำคัญเช่นกัน เพราะสุนัขนำทางเป็นสุนัขที่ฝึกเพื่อให้ทำงานร่วมกับมนุษย์ ซึ่งตามธรรมชาติของมันก็เป็นสัตว์ที่อยู่ร่วมกับมนุษย์อยู่แล้ว ดังนั้นการที่ให้มันอยู่บ้านเฉย ๆ เป็นเวลานาน มันก็อาจจะเกิดอาการเบื่อหน่าย กระสับกระส่าย จนเกิดอาการซึมเศร้าได้ แล้วเมื่อกลับมาทำงานอีกครั้งสมรรถภาพในการทำงานก็จะลดลง ทำงานได้ไม่ดีเท่าเดิม เจ้าของจึงจำเป็นต้องกระตุ้นร่างกายและสมองของมันเป็นประจำ เช่น พามันไปเดินเล่นบ่อย ๆ ให้มันได้เผชิญเส้นทางวิบาก ฝึกหลบหลีกสิ่งกีดขวาง หรือสร้างเส้นทางวิบากจำลองในบ้านให้มันฝึกเดิน เพื่อกระตุ้นการทำงานของสมองและร่างกายของมัน ยิ่งปัจจุบันนี้ (พ.ศ.2564) มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (เชื้อโควิด-19 หรือ COVID-19) ทำให้ออกเดินทางไปนอกบ้านได้ยาก การสร้างเส้นทางวิบากจำลองในบ้านจึงเป็นตัวเลือกที่ดีมากในการกระตุ้นการทำงานของสุนัขนำทาง

มารู้จักโรคประจำตัวของสุนัข พันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์กันเถอะ

แม้สุนัขลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์นั้นจะเป็นสุนัขที่ร่าเริงและมีสุขภาพดี เพราะชอบเล่นและออกกำลังกายเป็นประจำ แต่ก็มีโรคประจำตัว² ที่ส่วนใหญ่แล้วสืบทอดกันทางพันธุกรรม และไม่มียาที่สามารถรักษาให้หายขาด ดังนั้นผู้เลี้ยงสุนัขสายพันธุ์นี้จึงควรศึกษาไว้ แล้วนำไปปรับใช้ในการเลี้ยงดู และพยายามดูแลสุนัขเพื่อไม่ให้เสี่ยงต่อการแสดงอาการรุนแรงของโรค ดังต่อไปนี้

1. Hip Dysplasia โรคข้อสะโพกเสื่อมในสุนัข
2. Elbow Dysplasia ภาวะข้อศอกพัฒนาผิดปกติในสุนัข
3. Osteochondrosis Dissecans (OCD) ภาวะกระดูกอ่อนเกินและการเจริญของกระดูกแข็งที่ผิดปกติในสุนัข
4. Cataracts โรคต้อกระจกในสุนัข
5. Progressive Retinal Atrophy (PRA) โรคจอประสาทตาเสื่อมในสุนัข
6. Epilepsy โรคลมชักในสุนัข

2 Milanospettacoli. (2562). โรคลาบราดอร์ที่พบบมากที่สุด. (ออนไลน์)

7. Tricuspid Valve Dysplasia (TVD) โรคลิ้นหัวใจ
8. Myopathy ภาวะผิดปกติในกล้ามเนื้อและระบบประสาท
9. Gastric Dilatation - Volvulus โรคกระเพาะบิดในสุนัข
10. Acute Moist Dermatitis ภาวะตุ่มนูนบนผิวหนัง
11. Cold Tail ภาวะปกติของกล้ามเนื้อหาง สุนัขจะมีอาการหางตก ไม่ส่ายหาง ขนตรงบริเวณโคนหางขนจะตั้งขึ้น มีอาการเจ็บเมื่อสัมผัส
12. Ear Infections ภาวะหูติดเชื้อ

- ลูกสุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์

แม้โรคเหล่านี้จะไม่มียารักษาให้หายขาด แต่สามารถป้องกันไม่ให้เกิดอาการรุนแรงได้ โดยการดูแลสุนัขอย่างดี ทั้งการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การดูแลรักษาความสะอาด การให้กินอาหารที่เหมาะสมกับสุนัข และการออกกำลังกาย

ระหว่างทาง

การใช้ชีวิตระหว่างคนตาบอดกับสุนัขนำทางบางทีก็ไม่ได้ราบรื่นเสมอไป แม้จะมีสุนัขมาช่วยเดินนำทางให้แต่ก็ยังมีปัญหาที่ต้องแก้ไข และปรับตัวร่วมกันไป เรื่องของฟ้าและแม็กซ์ก็เช่นกัน เพราะบางครั้งก็ทั้งคู่เดินทางไปไหนมาไหนด้วยกันก็ยังไม่เจอปัญหาและอุปสรรคระหว่างทาง

หลังจากที่ฟ้ากลับมาอยู่บ้านที่ประเทศไทยแล้ว มีครั้งหนึ่งที่ฟ้าพาแม็กซ์ไปเดินเล่นหลังฝนตก ทั้งคู่เดินเล่นตามถนนไปเรื่อย ๆ เส้นทางนั้นฟ้าเดินจนจำทางได้แล้ว แต่ว่าวันนั้นฝนตกบางพื้นที่อาจจะมึ่น้ำขังบ้าง เมื่อเดินไปเรื่อย แม็กซ์ก็กลับหยุดไม่ยอมเดินต่อ ฟ้างวว่าแม็กซ์หยุดทำไม เพราะว่าทางนี้เธอเดินประจำ ปกติก็ไม่มีอะไรมาขวางมากัน แต่ถ้าแม็กซ์หยุดเดิน แปลว่าทางข้างหน้าอาจจะมึ่น้ำขัง มีขั้วบันได หรือมีช่องแคบที่เดินผ่านไม่ได้ ฟ้าลองยื่นเท้าออกไปแตะพื้นดู แล้วลองเอามือคลำว่าข้างหน้ามีอะไรไหม ปรากฏว่าไม่มีอะไร และฟ้าก็รู้อยู่แล้วว่าทางนี้ไม่มีอะไรขวาง เธอจึงบอกแม็กซ์ให้เดินต่อว่า “Forward” แต่แม็กซ์ก็ไม่ยอมเดิน ฟ้าจึงงวว่าทำไมมันไม่เดิน แต่สุดท้ายเธอก็กระตุกสายจูงให้แม็กซ์ยอมเดินจนได้ ฟ้าก้าวเดินต่อไปแล้วเธอก็เหยียบลงไปใต้อ่างน้ำขังทันที ฟ้าจึงเข้าใจแล้วว่าที่แม็กซ์หยุดเพราะข้างหน้าเธอมีอ่างน้ำขังอยู่นั่นเอง ฟ้าจึงขอโทษแม็กซ์ที่ไม่ยอมเชื่อใจมัน

การเดินทางกับสุนัขนำทางนั้นคนตาบอดกับสุนัขต้องอาศัยความเชื่อใจกันมากจริง ๆ เพราะว่าคนตาบอดมองไม่เห็นอะไรเลย ไม่รู้ว่าทางข้างหน้าเป็นอย่างไร มีอะไรกีดขวางหรือเปล่า จะเดินไปสะดุดอะไรไหม หรือจะเดินตกท่อไหม ดังนั้นการมีสุนัขนำทางก็เหมือนมีดวงตามาช่วยมองแทน และช่วยมาเดินหลบสิ่งนั้นสิ่งนี้ได้อย่างปลอดภัย แต่เราก็ต้องกล้าและเชื่อใจสุนัขระดับหนึ่งว่ามันจะสามารถช่วยนำทางให้เราได้เป็นอย่างดี แต่บางที่การเชื่อใจมากไปก็อาจจะทำให้เราลืมนระมัดระวังตัวไปบ้างเหมือนกัน

ฟ้าเล่าให้ฉันฟังว่าการเดินทางไปไหนมาไหนกับแม็กซ์ ก็มักจะเจออุปสรรคและปัญหาบ่อยครั้ง ส่วนใหญ่แล้วเป็น ปัญหาทางกายภาพ ของสภาพแวดล้อมบ้านเมืองที่เธออาศัยอยู่ ทำให้ทั้งคู่ต้องคอยปรับตัวและแก้ปัญหาต่าง ๆ ไปด้วยกัน

1. ปัญหาสิ่งกีดขวางเหนือระดับศีรษะ ปกติเวลา

เดิน สุนัขจะระวังความปลอดภัยได้แค่จากพื้นถึงระดับความสูง ของตัวมันเท่านั้น ถ้าเป็นความสูงเหนือระดับศีรษะขึ้นไป มันก็จะ มองไม่เห็น และไม่สามารถระวังหรืออาจจะพลาดไม่พ้น อย่าง เช่นพวกกิ่งไม้ที่ยื่นออกมาในระดับศีรษะของคน บ้ายต่าง ๆ ที่ยื่น ออกมา เพราะบางที่บ้านคนส่วนใหญ่ก็อาจจะอยู่ชิดติดริม ทางเท้า และเขาอาจจะเปิดรั้วชายของ มีการติดป้ายร้านแล้ว บ้ายนั้นยื่นออกมาบนทางที่คนทั่วไปต้องเดินผ่าน ซึ่งสุนัขนำทาง หลบได้แต่คนหลบไม่พ้น ซึ่งฟ้าก็เคยชนบ้ายแบบนี้จนเลือดออก ด้วย

- การติดป้ายบริเวณทางเท้า

มีครั้งหนึ่งตอนอยู่ประเทศไทย ฟ้าเดินไปชนเครื่องปรับอากาศที่เรียกว่า คอยล์ร้อน หรือ Condensing ที่ติดตั้งไว้นอกตัวบ้าน เครื่องนี้มักจะติดอยู่ระดับศีรษะของคน วันนั้นทั้งฟ้าและแม็กซ์เดินเร็วจนไม่ทันได้ระวัง จึงชนเครื่องนั้นเต็มแรงจนเลือดกำเดาไหล อุบัติเหตุแบบนี้มีผลกระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่างฟ้าและแม็กซ์บ้าง เพราะว่าการเดินด้วยกันของทั้งคู่คือการทำใจกันและไว้วางใจกัน เพราะฟ้ามองไม่เห็นเธอจึงต้องเชื่อใจว่าแม็กซ์จะไม่พาเธอไปเดินตกเหว ตกหลุม หรือชนอะไรที่ไหน เมื่อเกิดเหตุการณ์แบบนี้จึงเป็นธรรมดาที่ความเชื่อใจและความไว้วางใจอาจจะลดลง จะปล่อยผ่านทำเป็นไม่สนใจไม่ได้เพราะว่าทั้งคู่ต้องทำงานร่วมกัน ไม่ใช่ว่าพอเจอปัญหาแล้วคนตาบอดจะทอดทิ้งกันไม่ยอมเดินด้วยกันกับสุนัขอีก ฟ้าจึงต้องฝึกให้แม็กซ์เดินใหม่ เหมือนฝึก “เดินซ่อม” เพราะตอนที่เธอชนเครื่องปรับอากาศนั้นเป็นหัวมุมตรงทางโค้งพอดีสุนัขจึงอาจไม่ทันระวัง การฝึกเดินใหม่นี้คือถ้าเจอทางโค้งหรือเจอมุมต้องให้แม็กซ์หยุดก่อน ให้แม็กซ์รอฟังคำสั่งจากฟ้าก่อน หรือแม็กซ์ต้องลดระดับความเร็วในการเดินให้ช้าลงจะได้ระวังตัวได้มากขึ้น หรือฟ้าอาจจะต้องใส่หมวกเก็บ หรือหมวกที่มีปีก หากเกิดอุบัติเหตุศีรษะหรือใบหน้าไปชนอะไรเข้าหมวกก็จะช่วยบังไม่ให้สิ่งนั้นโดนใบหน้า และอาจจะช่วยลดแรงกระแทกได้บ้าง

แม้ว่าแม็กซ์จะผ่านการฝึกมาอย่างดีแล้ว แต่ถึง
อย่างไรก็ยังผิดพลาดได้ มันอาจจะไม่ได้ทำงานสมบูรณ์แบบ
ไม่ผิดพลาดเลย 100% เพราะมันไม่ใช่หุ่นยนต์ เป็นเพียงสุนัข
ตัวหนึ่งที่มีความสามารถด้านการนำทาง แต่**ทุกการทำงาน**
ไม่มีใครไม่เคยทำผิดพลาด สุนัขก็เช่นกัน สิ่งสำคัญคือ
การให้ออกาสมันได้แก้ไข ถ้าจุดไหนที่มันเดินไม่ได้หรือยัง
ทำไม่ถูกก็ต้องมาแก้ไขกันใหม่ ฝึกเดินกับมันใหม่ ความจริง
แม็กซ์ก็รู้ตัวนะเวลามันเดินพลาดจนทำให้ฟ้าเจ็บ เพราะเวลา
ฟ้าเดินชนอะไรเธอก็จะร้อง “อ้อย” ตามสัญชาตญาณ แม็กซ์ก็
ตกใจเหมือนกัน รีบเข้ามาเลียหน้ามาคลอเคลียเป็นการ
ขอโทษยกใหญ่ ดังนั้นถึงจะเจ็บแค่ไหนฉันว่าฟ้าก็คงโกรธ
แม็กซ์ไม่ลง

2. ปัญหาเรื่องทางเท้า ทางเท้าของประเทศไทยไม่

ได้เป็นแบบ “Universal Design” หรือการออกแบบเพื่อให้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนปกติหรือคนพิการ คนแก่ สามารถใช้งานสิ่งนั้นได้อย่างปลอดภัย ปกติแล้วทางเท้าควรจะกว้างไม่ต่ำกว่า 1.50 เมตร ซึ่งความกว้างเท่านี้คนตาบอดและสุนัขนำทางสามารถเดินเคียงคู่กันได้พอดี ถ้าสุนัขหรือคนตัวไม่ใหญ่เกินไป ข้างๆพอจะเหลือพื้นที่ให้คนอื่นเดินสวนทางได้ด้วย แต่ทางเท้าบางแห่งในประเทศนั้นกว้างไม่ถึง 1.50 เมตรด้วยซ้ำ นอกจากนี้จะแคบแล้วบนทางเท้ายังชอบมีสิ่งกีดขวาง เช่น เสาไฟฟ้า หรือต้นไม้ด้วย

- เสาไฟฟ้าตั้งขวางทางเดินผู้พิการ

- บ้ายโฆษณาที่ติดเต็มทางเท้า ทำให้ทางเดินแคบลง

เวลาเดินบนทางเท้าที่ต่างประเทศพบว่าเดิน
ง่ายกว่าเดินบนทางเท้าเมืองไทย เพราะทางเท้าในต่าง
ประเทศกว้างและไม่ค่อยมีสิ่งกีดขวาง ส่วนทางเท้าประเทศ
ไทยนั้นมีทั้งทางที่กว้างและแคบสลับกัน ขึ้นอยู่กับการ
ออกแบบทางเท้าของสถานที่ต่าง ๆ หรือตามพื้นที่ความกว้าง
ที่หลีกเลี่ยงการสร้างถนน การพาแม็กซ์มาใช้ชีวิตและเดินบน
ทางเท้าที่ไทยนั้นเหมือนเป็นการฝึกแบบ “Obstacle Course”
หมายถึงการฝึกเดินผ่านด่านที่มีสิ่งกีดขวางและบททดสอบ
มากมาย ดังนั้นเวลาทั้งคู่เดินด้วยกันจึงต้องใช้สมาธิและต้องมี
สติสูงมาก เพราะสุนัขกำลังเผชิญสถานการณ์ที่มีความ
เครียดสูง ต้องระมัดระวังตลอดเวลา ฟ้ายเองก็ต้องมีสติในการ
เดินเวลาที่ต้องตอบสนองการนำทางของสุนัข ไม่ว่าจะเป็นการ
หยุดเดินกะทันหัน หรือถูกดึงไปทางใดทางหนึ่งเพื่อหลบสิ่ง
กีดขวาง จึงต้องคอยระวังตัวแฉะเพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ

ฉันเคยลองเดินตามเส้นทางเดินที่มีตุ่มนูน ๆ บน
ทางเท้าที่สร้างให้คนตาบอดเดิน พอเดินไปเรื่อย ๆ ก็มีเสาไฟฟ้า
มากันขวางกลางทางนั่นบ้าง หรือบางที่ทางก็ขาดตอนไปเพราะ
ทางพังเป็นหลุมลึก เส้นทางเดินก็ไม่ราบเรียบมีหลุมมีบ่อเต็ม
ไปหมด หรือไม่มีก็กระเบื้องผกขึ้นมา ฉันคิดว่าทางเท้าสภาพ
แบบนี้ไม่ใช่แค่คนตาบอดหรือที่เดินแล้วจะเกิดอุบัติเหตุ
แม้แต่คนตาปกติเดินบนทางเท้าแบบนี้ก็ยิ่งสะดุดได้เลย ด้วย
ความที่กระเบื้องบนทางเท้าปูเรียบไม่เท่ากัน บางจุดกระเบื้อง
ยุบ บางจุดขอบกระเบื้องผกขึ้นมา ฉันเคยเกือบข้อเท้าแพลง
เพราะเข้าไปบนขอบรอยต่อกระเบื้องพอดี ในตอนกลางคืนซึ่ง
มองเห็นไม่ค่อยชัด โชคดีที่ฉันทรงตัวได้ ไม่อย่างนั้นอาจจะข้อ
เท้าแพลงหรือขาพลิกตกขอบทางเท้าบาดเจ็บก็ได้ ยิ่งถ้าวันไหน
ฝนตกฉันรู้สึกเหมือนเล่นเกมเดินหลบกับระเบิดบนทางเท้าเลย
ทีเดียว ดูเหมือนน่าสนุกนะแต่ความจริงไม่สนุกเลยสักนิด

- ฝาที่ระบายน้ำที่ผุพัง

- ทางเท้าที่เรียบไม่สม่ำเสมอ

นอกจากนี้ตามทางเดินและทางเท้าก็ไม่ควรปลูกพืชที่มีกลิ่นแรง เช่น กระเทียม ยี่โถ สารน้อยประแป้ง เพราะจมูกของสุนัขไวต่อการรับกลิ่นมากกว่าคน กลิ่นแรงพวกนี้อาจไปรบกวนการดมกลิ่นของสุนัข และอาจจะทำให้มันเสียสมาธิระหว่างทำงาน ความจริงฉันว่าใครอยากปลูกดอกไม้หรือพืชอะไรใกล้ทางเท้าก็ได้แต่ไม่ควรปลูกพืชมีกลิ่นแรงหรือพืชที่มียางเป็นพิษ

- การปลูกต้นไม้บริเวณริมทางเท้า

3. ปัญหาขยะหรือเศษอาหารตามข้างทาง

ฟ้าเล่าว่าส่วนใหญ่แม่ก็จะมีเวลาเดินข้างนอกแล้วมันได้กลิ่นอาหารจากกองขยะ หรืออาหารที่ทิ้งอยู่ตามข้างทาง เพราะสุนัขมีประสาทด้านการดมกลิ่นที่ดีกว่ามนุษย์มาก เวลาได้กลิ่นอะไรมันจึงเสียสมาธิได้ง่าย แล้วประเทศไทยมีเศษอาหารทิ้งไว้ตามข้างถนนหรือบนทางเท้าเยอะมาก อาจจะเพราะคนทิ้งไม่ลงถังขยะหรือขยะดันออกมาจากถังเอง

- กองขยะบริเวณริมทางเท้า

เวลาที่แม่ก็ได้กลิ่นอาหารที่ทิ้งไว้มันจะเข้าไปกิน ฟ้าต้องดึงสายจูงรั้งมันไว้ไม่ให้ออกนอกเส้นทางหรือเสียสมาธิ ฟ้าบอกฉันว่าปัญหาเรื่องขยะตามทางเท้าหรือขยะข้างถนนที่ต่างประเทศไม่ค่อยมี เพราะเขาเข้มงวดมากในการจัดการปัญหาเรื่องการทิ้งขยะ

๔. ปัญหาสุนัขจรจัด ข้อนี้เป็นสถานการณ์หนึ่งที่ยากจะควบคุมสุนัขนำทางมาก เวลาที่เจอสุนัขจรจัด แม็กซ์จะหยุดเดิน แล้วหันไปสนใจสุนัขจรจัดตัวนั้น แม็กซ์เองอาจจะไม่สู้ไม่กัดกับสุนัขตัวอื่นก็จริง แต่บางทีมันก็อาจจะเสียสมาธิ ฟাঁต่อคอยกระตุกสายจูงบอกมันว่าอย่าไปสนใจและเดินต่อไป แต่ถ้าบางทีสุนัขจรจัดมากันหลายตัวแม็กซ์ก็อาจจะมีอาการหวาดกลัวขึ้นมา ถ้าเป็นแบบนี้ฟাঁต้องให้คนอื่นมาช่วยไล่ เพราะฟাঁเองมองไม่เห็น เธอไม่อาจรู้ว่าสุนัขจรจัดมีกี่ตัว มันจะเข้ามาทำร้ายสุนัขของเธอไหม นี่จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สุนัขนำทางในประเทศไทย

- ฟุงสุนัขจรจัดที่มักอาศัยอยู่ตามข้างถนน

5. ปัญหาสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน

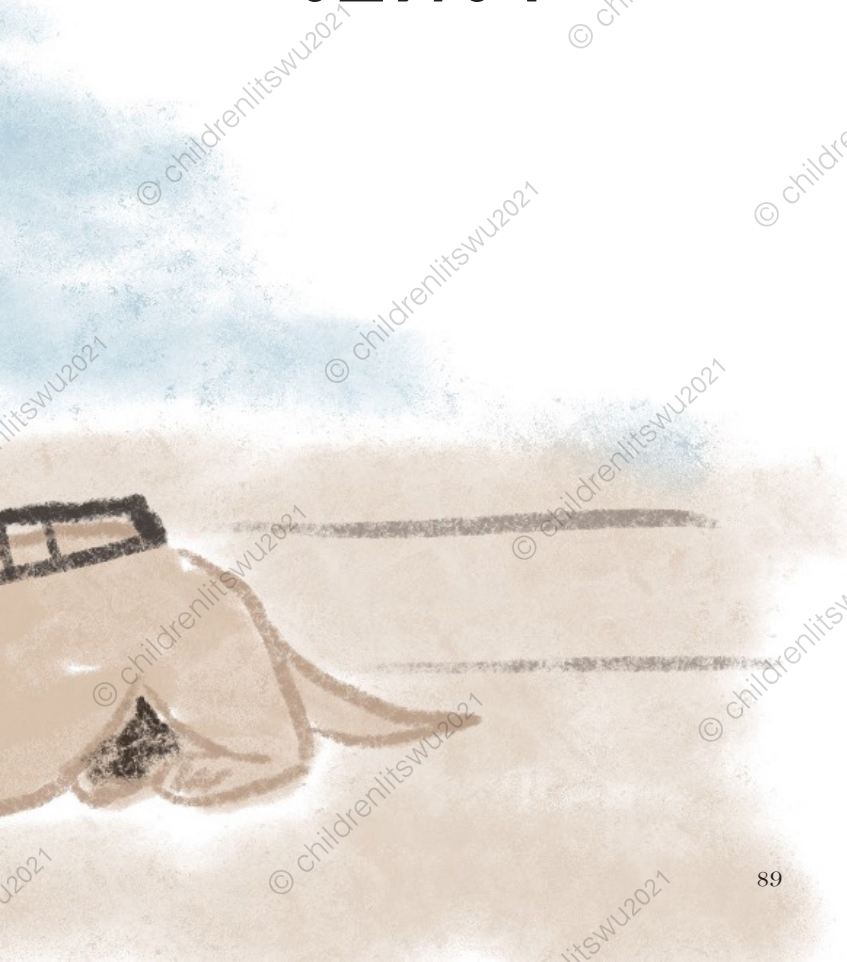
เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อนชื้น สภาพอากาศจึงค่อนข้างร้อนตลอดทั้งปี การใช้สุนัขนำทางในประเทศไทยอาจจะส่งผลกระทบต่อร่างกายสุนัขได้ แม้ว่าสุนัขพันธุ์ลาบราดอร์ รีทรีฟเวอร์จะสามารถปรับตัวได้กับทุกสภาพอากาศที่มันอยู่อาศัยก็ตาม แต่ร่างกายของมันก็ไม่สามารถทนกับสภาพอากาศที่ร้อนจัดได้ เพราะถิ่นกำเนิดสุนัขสายพันธุ์นี้เป็นเมืองหนาว ร่างกายของมันจึงทนต่อสภาพอากาศหนาวได้ดีกว่าอากาศร้อน เวลาที่ฟ้าพายุแม่็กซ์ไปเดินข้างนอก เช่น ออกไปทำธุระ บางครั้งอากาศก็ร้อนมาก พื้นถนนคอนกรีตจึงร้อนไปด้วย ทำให้แม่็กซ์ทำพอง ฟ้าจึงต้องซื้อรองเท้าสำหรับสุนัขให้แม่็กซ์ใส่เดิน แม้ว่าแม่็กซ์จะไม่ค่อยถนัดเท่าไรแต่ก็จำเป็นต้องใส่ไว้ หรือเวลาที่พาแม่็กซ์ไปเดินเล่นออกกำลังกาย ก็ต้องพาไปตอนเย็นช่วงที่แดดไม่ร้อนมาก เพราะสภาพอากาศที่ร้อนจัดทำให้สุนัขเสียสมาธิได้ เนื่องจากร่างกายอ่อนเพลีย

จากที่ฉันสังเกตปัญหาของการใช้สุนัขนำทางในประเทศไทยของเรา ฉันว่าความจริงก็คือปัญหาขั้นพื้นฐานที่คนไทยทุกคนพบเจอในชีวิต จนเป็นเรื่องที่เรามองข้ามไป พวกเราหลายคนจึงอาจจะไม่ใส่ใจมันมากพอ เพราะเรามักจะคิดว่า “ไม่ใช่หน้าที่ของเรา” ฉันคิดว่าคนไทยหลายคนใช้ชีวิตแบบ “ถ้าไม่ใช่เรื่องของฉัน ฉันก็จะไม่สนใจ” มากเกินไป แต่สำหรับฉันแล้วคิดว่าเราควรใส่ใจคนรอบข้างมากกว่านี้ คนที่ไม่เคยเดินบนทางเท้าทุกวัน เขาก็คงไม่สนใจว่าบนทางเท้ามีปัญหาอะไร จึงไม่คิดเลยว่ามันเป็นปัญหา แต่ว่าของบางอย่างสร้างขึ้นมาให้พวกเราใช้ร่วมกัน หากเรา่วมกันเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เช่น การรักษาความสะอาดบนทางเท้า แยกขยะก่อนทิ้ง และควรทิ้งขยะให้ลงถัง ไม่นำสิ่งของมาวางกีดขวางทางเท้า ติดป้ายในระดับที่เหมาะสม ไม่ปลูกพืชที่กลืนแรงไว้ตามทางเท้า หรือหากพบเห็นทางเท้าผู้พิการ มีฝาท่อเปิดทิ้งไว้ เราทุกคนสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการแจ้งเจ้าหน้าที่ให้เข้ามาแก้ไขซ่อมแซมได้ ฯลฯ หากพวกเราทุกคนช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้กับสังคม ช่วยกันดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะต่าง ๆ เราอาจจะไม่ต้องกลัวว่าจะเกิดอุบัติเหตุเพียงเพราะเราเดินบนทางเท้า **เราสามารถทำเพื่อตัวเองได้ด้วย และเราก็สามารถทำเพื่อคนอื่นในสังคมได้ด้วยเช่นกัน**

เปิดใจ

ความนิยมใช้สุนัขนำทางสำหรับคนตาบอดในประเทศไทยนั้นเป็นส่วนน้อยมาก เพราะคนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสุนัขนำทาง รวมทั้งยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับผู้พิการทางสายตาหรือผู้พิการในด้านอื่น ๆ อีกมาก หลายคนชอบคิดว่าผู้พิการช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ต้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือตลอดเวลา ต้องมีคนคอยดูแล คนพิการไม่สามารถเรียนรู้ หรือฝึกทักษะความชำนาญใด ๆ ได้ คนพิการดูน่าสงสาร ฯลฯ จนบางที่ความคิดของเราที่ตัดโอกาสคนพิการที่จะพัฒนาตัว หรืออยู่โดยอิสระด้วยตัวเอง เพราะเราคิดว่าเขาเป็นคนพิการ จึงคิดว่าพวกเขาเป็นภาระ

สถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่เปิดรับสอนผู้พิการทางสายตาส่วนใหญ่มีถึงแค่ระดับประถมศึกษา ส่วนสถาบันระดับมัธยมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมักจะไม่ค่อยรับผู้พิการ เพราะบุคลากรไม่พร้อม อาจจะไม่รู้วิธีว่าควรจะสอนอย่างไร หรือไม่มีสื่อสำหรับสอนผู้พิการทางสายตา ปัญหาเช่นนี้จึงทำให้ผู้พิการอีกมากในประเทศเรายังขาดโอกาสทางการศึกษา คนตาบอดบางคนอยากเรียนหนังสือมาก เขาเหล่านั้นต้องขวนขวายและพยายามด้วยตนเอง ในเมื่อไม่สามารถเรียนหนังสือแบบนักเรียนคนอื่น ๆ ได้ จึงใช้วิธีการอัดเสียง แล้วมาจดเป็นอักษรเบรลล์เอง หรือพิมพ์ผ่านคอมพิวเตอร์ เมื่ออ่านหนังสือเองไม่ได้จึงต้องให้คนอื่นช่วยอ่านให้ฟัง

- ผู้พิการทางสายตา กำลังเรียนหนังสือ

เมื่อขาดโอกาสทางการศึกษาจึงส่งผลให้ขาดโอกาสในการทำงานด้วย เพราะผู้พิการไม่ได้ศึกษาด้านวิชาชีพที่จะทำให้เขาออกไปทำงานในอนาคตได้ องค์กรต่าง ๆ ก็ยังไม่ค่อยเปิดรับพนักงานที่พิการ เพราะไม่รู้ว่าจะใช้งานพวกเขาอย่างไร หรือบางทีก็อ้างว่าสถานที่ไม่เอื้ออำนวย ทั้งหมดทั้งหมดนี้ฉันว่าเกิดมาจากความคิดที่ว่า “คนพิการไม่สามารถทำอะไรได้ เพราะเขาพิการ” ซึ่งความคิดเช่นนี้อาจจะไม่ถูกต้องเสมอไป

คนไทยมักจะตีตราว่าคนพิการต้องทำงานเป็นคนขายลอตเตอรี่ หรือร้องเพลงเพื่อรอรับเงินบริจาค เพราะคิดว่าพวกเขาทำได้แค่นั้น หรือบางครั้งเวลาที่เห็นคนพิการทำได้อะไรมากกว่าที่พวกเขาคิด เช่น เล่นกีฬาได้ เล่นดนตรีได้ หรือทำอาหารได้ จึงมักจะมองกันว่าเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ มองคนพิการทำสิ่งเหล่านี้ได้ด้วยหรือ แทนที่เราจะมาคิดแทนคนพิการว่าเขาทำได้หรือไม่ได้นั้น ควรกลับมาคิดว่าจะออกแบบโครงสร้างและสภาพแวดล้อมอย่างไรให้เหมาะแก่คนพิการและคนทั่วไป ให้เราทุก ๆ คนสามารถใช้สิ่งเหล่านี้ร่วมกันได้ เช่น การเดินทางด้วยขนส่งมวลชน ควรเพิ่มขนาดตัวอักษรให้ใหญ่ขึ้น หรือการใช้สี สัญญาณไฟ เพื่อให้ผู้พิการทางการได้ยิน สามารถเห็นได้ชัดเจน รถเมล์มีเสียง บอกสายรถเมล์เมื่อเข้าป้าย สำหรับผู้พิการทางสายตา และอื่น ๆ อีกมากมายที่ต้องปรับแก้ให้เหมาะสมแก่การใช้งานร่วมกัน

- ลิฟต์โดยสารสำหรับผู้พิการ

ฟ้าก็ถือเป็นคนพิการคนหนึ่ง แม้ว่าก่อนหน้านี้เธอเป็นเด็กปกติดี ไม่มีความพิการใด ๆ จนกระทั่งวันหนึ่งเธอป่วยเป็นโรคเนื้องอกในสมอง การผ่าตัดเนื้องอกครั้งหนึ่งส่งผลให้เธอสูญเสียการมองเห็นไป กลายเป็นคนตาบอด แต่เธอไม่ได้คิดว่าการตาบอดจะทำให้เธอไม่อาจใช้ชีวิตต่อไป เธอยังอยากเรียนหนังสือเหมือนกับเด็กคนอื่น เธอยังอยากเล่นดนตรีได้ อยากเล่นกีฬาได้ แล้วเธอก็ทำสิ่งเหล่านั้นได้จริงด้วย เพียงแต่วิธีการเรียนรู้ของเธออาจจะแตกต่างไปจากคนปกติ เธอสามารถเรียนหนังสือได้โดยการสัมผัสตัวอักษรเบรลล์ การฟังเสียงบรรยายหรือการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งทั้งสามอย่างนี้เรียกได้ว่าเป็นการวิจัยพื้นฐานในการฝึกเรียนรู้ของคนตาบอด

มารู้จักอักษรเบรลล์กัน

อักษรเบรลล์¹ คือ อักษรที่ใช้ในระบบการเรียนการสอน สำหรับคนตาบอด มันคือการรวมกลุ่มของจุดบนที่สร้างบนกระดาษ ปล่อยให้ปลายนิ้วสัมผัสผัดในการอ่าน อักษรเบรลล์สำหรับคนตาบอด ประดิษฐ์เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2367 โดยนักเรียนตาบอดชาว ฝรั่งเศส ชื่อ หลุยส์ เบรลล์ (Louise Braille) อักษรเบรลล์ภาษาไทย มีขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2482 โดยสุภาพสตรีอเมริกันตาบอด ชื่อ มิสเจเน็ฟ คอลฟิลด์ โดยเธอได้ร่วมกับคณะคนไทยคิดอักษรเบรลล์ ภาษาไทยขึ้น ประยุกต์มาจากอักษรเบรลล์ภาษาอังกฤษ ตั้งแต่นั้น เป็นต้นมาจึงเป็นการเปิดศักราชแห่งการเรียนรู้หนังสือของคนตาบอดไทย ต่อมาก็ได้มีผู้เริ่มก่อตั้งโรงเรียนสอนคนตาบอด กรุงเทพฯ อยู่ในความดูแลของมูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย ทำให้เด็กตาบอดในไทยได้เข้าสู่ระบบโรงเรียน

1 ไสโรญา แก้วมรกต. (2560). ความรู้เบื้องต้นกับอักษรเบรลล์. (ออนไลน์)

ถึงแม้ฟ้ามองไม่เห็นแต่ว่าประสาทสัมผัสด้านอื่นของ
เธอนั้นดีมาก ทั้งการฟังเสียง หรือการจับสัมผัสด้วยปลายนิ้ว
อาจจะเป็นเพราะเธอฝึกใช้ทักษะเหล่านั้นเป็นประจำจน
คล่องแคล่วชำนาญ อย่างเช่น การเล่นเปียโน ฟ้าได้เรียน
เปียโนและเธอก็เล่นออกมาได้ดี เพราะเปียโนเป็นเครื่องดนตรี
ประเภทลิ้มนิ้ว แม้จะมองไม่เห็นก็สามารถหัดเล่นด้วยการ
สัมผัสเป็นคีย์และการฟังเสียงได้ นอกจากนี้ฟ้ายังเล่นกีต้าได้
ด้วย เช่น การปีนหน้าผาจำลอง ข้าเธอยังทำอาหารได้อีกด้วย
ฟ้าเป็นตัวอย่างของคนพิการที่ทำให้คนอื่นเห็นว่า แม่เธอ
ตาบอดแต่เธอก็สามารถทำอะไรหลายอย่างได้ ถ้าเธอได้รับ
โอกาสที่จะเรียนรู้และฝึกฝน

ส่วนหนึ่งเป็นเพราะครอบครัวและคนรอบข้างของฟ้า คอยสนับสนุนเธอตลอด **ด้วยความที่ฟ้าเป็นคนมีพลังบวก ในการใช้ชีวิต เธอไม่ได้คิดว่าการตาบอดทำให้เธอใช้ชีวิตต่อไปไม่ได้** เพียงแต่บางสิ่งบางอย่างเธอต้องปรับตัวและเรียนรู้ที่จะอยู่กับมัน เพราะทุกวันมีเรื่องให้ฟ้าต้องทำตั้งหลายอย่าง ฟ้าต้องเรียนทั้งการขี่ไม้เท้า เรียนอักษรเบรลล์ เรียนการใช้คอมพิวเตอร์ สิ่งเหล่านี้ทำให้เธอไม่จมอยู่กับความทุกข์จากการมองไม่เห็น เมื่อฟ้ามีแรงขับเคลื่อนให้ตัวเองใช้ชีวิตได้เหมือนคนปกติ จึงทำให้ครอบครัวและคนรอบข้างเธอมีความคิดเปลี่ยนไป พวกเขาไม่ได้มองว่าเธอพิการแล้วน่าสงสาร ฟ้าทำให้คนในครอบครัวเชื่อมั่นในตัวเธอ เชื่อว่าเธอมีศักยภาพที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ทุกอย่าง นี่จึงเป็นเหตุผลให้พ่อแม่และครอบครัวของเธอสนับสนุนเธอทุกอย่าง ไม่ว่าจะอยากทำอะไร

การไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้ฟ้าได้ใช้ชีวิตด้วยตัวเอง เพราะที่นั่นมีการอำนวยความสะดวกพร้อมสำหรับการเรียนของทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนปกติหรือคนพิการ เขามีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร สื่อการเรียนการสอน มีหลักสูตรสำหรับฝึกวิชาชีพให้คนพิการ หลักสูตรฝึกทักษะการพึ่งพาตนเอง สิ่งนี้เป็นสวัสดิการของรัฐที่สนับสนุนให้พลเมืองทุกคนได้รับ ในประเทศไทยก็พอจะมีศูนย์ฝึกวิชาชีพสำหรับคนพิการบ้าง แต่ด้านการศึกษาของคนพิการยังมีปัจจัยหลายอย่างที่รัฐไม่สามารถสนับสนุนได้เต็มที่ ปัญหาหลักคือเมืองไทยยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการสอนคนตาบอด คนพิการทุกสภาพ และขาดแคลนสื่อการสอนคนตาบอดและคนพิการที่เหมาะสม

- ผู้พิการทางสายตาในต่างประเทศที่ใช้สุนัขนำทาง

ในสหรัฐอเมริกาหรือประเทศอื่นที่พัฒนาแล้ว ล้วนมีโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางคนตาบอด ไม่ใช่ของค์กรของภาครัฐแต่เขามีประชากรสนับสนุนให้เกิดองค์กรอิสระของเอกชนขึ้นมา เพราะพลเมืองในชาติเขาให้ความสำคัญกับการดำรงชีวิตของผู้พิการเท่าเทียมกับคนอื่นทั่วไป ในประเทศไทยเคยมีผู้พยายามผลักดันโครงการฝึกสุนัขเพื่อนำทางผู้พิการทางสายตา แต่ติดปัญหาเรื่องการจ้างครูฝึก และการนำสุนัขจากต่างประเทศเข้าเมืองไทย ซึ่งต้องใช้เงินจำนวนมาก รวมไปถึงปัญหาสภาพแวดล้อมในประเทศไทยที่ไม่เอื้อต่อการใช้สุนัขนำทาง รวมทั้งคนตาบอดเองก็อาจจะไม่พร้อมมีสุนัข เพราะคิดว่าใช้ไม่คุ้มค่ากว่า ถ้าหากมีสุนัขก็ต้องคอยเอาใจใส่คอยดูแลอย่างมาก ทำให้โครงการนี้ไม่ได้สานต่อและอาจจะไม่เกิดอีก

มารู้จักโครงการฝึกสุนัขนำทาง คนตาบอดในประเทศไทยกัน

ประเทศไทยไม่มีโรงเรียนฝึกสุนัขนำทางคนตาบอดโดยเฉพาะ แต่เมื่อปี พ.ศ. 2560 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กองทัพบก, บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย ได้ร่วมมือกันจัดโครงการบริการสุนัขนำทางคนตาบอด² ขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย โดยกองทัพบกมีหน้าที่สนับสนุนด้านกำลังพลชุดครูต้นแบบที่ผ่านการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ตลอดจนการเลี้ยงดูสุนัขนำทางในระยะแรก และสนับสนุนอาคารสถานที่สำหรับฝึกสุนัขนำทาง เครือเจริญโภคภัณฑ์มีหน้าที่สนับสนุนการจัดเตรียมอาหารสุนัขตามปริมาณที่เหมาะสม ส่วนสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทยมีหน้าที่สนับสนุนคัดเลือกผู้พิการทางสายตาให้เข้ารับการฝึกตามหลักสูตร

2 newtv. (2561). พก.เดินหน้าจัดบริการสุนัขนำทางคนตาบอด. (ออนไลน์)

ต่อมาได้มีการมอบหมายให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ประสานความร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลี ออสเตรเลีย สนับสนุนการนำเข้าครูฝึกสอนและสุนัขนำทางจากต่างประเทศ พร้อมอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าประเทศไทย และประสานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน พร้อมสนับสนุนด้านบุคลากรและสถานที่ เพื่อเตรียมการจัดตั้งเป็นสถาบันการจัดบริการสุนัขนำทางสำหรับคนตาบอดในประเทศไทย แต่เมื่อดำเนินโครงการไปแล้วเกิดปัญหาหลายอย่าง ทั้งเรื่องการจ้างครูฝึกที่ต้องใช้เงินจำนวนมาก การนำสุนัขจากต่างประเทศเข้าเมืองไทย สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สุนัขนำทาง รวมทั้งผู้พิการที่สนใจใช้สุนัขนำทางนั้นมีจำนวนน้อย เนื่องจากไม่พร้อมมีสุนัข ทำให้โครงการนี้ไม่ได้รับการสานต่อ

ฉันคิดว่าบางทีเราอาจจะรู้แล้วว่าปัญหาที่โครงการนี้
ไม่อาจเกิดขึ้นเป็นเพราะอะไร แต่เราขอคิดว่าปัญหาอะไร
ก็ตามมันแก้ยาก โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ
เราโดยตรงเราก็ปล่อยมันไว้อย่างนั้น เชื่อคิดว่าแก้ไข
อะไรไม่ได้จริงไม่แก้ หรือบางทีก็ตั้งใจเกล้งทำเป็นมอง
ไม่เห็นปัญหาไปเลย โครงการหลายอย่างเพื่อพัฒนาสังคม
พัฒนาคนพิการ ต้องอาศัยการสนับสนุนจากรัฐบาลก็จริง แต่
ฉันว่างานส่วนใหญ่แล้วต้องเริ่มจากความคิดและความ
พยายามที่จะผลักดันของประชาชนทุกคนมากกว่า เราควรร่วม
กันเรียกร้องให้เกิดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม
รวมถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้พิการตามที่พวกเขาควรจะได้รับด้วย
เช่น สิทธิที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างเท่าเทียม ได้
เดินบนทางเท้าสภาพที่เหมาะสม ได้เรียนหนังสือเพื่อพัฒนาตัว
เอง จะได้ใช้ชีวิตอิสระได้ด้วยตัวเองไม่ต้องคอยพึ่งพาคนอื่น
เป็นต้น

ปัญหาอย่างหนึ่งที่ฟ้าพบเจอเมื่อเธอกลับมาใช้ชีวิตที่
เมืองไทย ก็เกี่ยวข้องกับสิทธิของคนพิการที่เธอควรได้รับตาม
กฎหมาย ตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตคนพิการ ทั้งฉบับ พ.ศ. 2550 และ พ.ศ. 2556 มาตรา 20
ที่เขียนว่า

“คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ” และในข้อ 8 ที่ระบุว่า “สิทธิที่จะนำสัตว์นำทาง เครื่องมือหรืออุปกรณ์นำทาง หรือเครื่องช่วยความพิการใด ๆ ติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทาง และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ โดยได้รับการยกเว้นค่าบริการ ค่าธรรมเนียม ค่าเช่าเพิ่มเติมสำหรับสัตว์ เครื่องมืออุปกรณ์ หรือเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว”³

ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้คนพิการทุกคนทั่วโลกจะได้รับตามกฎหมาย แต่เมื่อพามาใช้ชีวิตที่เมืองไทยและพาสุนัขนำทางไปตามสถานที่ต่าง ๆ ก็มีบางสถานที่ที่ห้ามนำสุนัขเข้า เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าหรือบริการต่าง ๆ อุทยาน และอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะสถานที่ดังกล่าวก็คำนึงถึงความสะดวกสะอาดของสถานที่ หรือการนำสุนัขเข้ามาอาจจะไปรบกวนบุคคลอื่น ๆ ได้ จนครอบครัวของฟ้าต้องส่งจดหมายเปิดผนึกถึงทุกสถานที่ว่าฟ้าสามารถพาสุนัขนำทางเข้าไปใช้บริการในสถานที่ดังกล่าวได้ เพราะว่าเธอใช้สิทธิของผู้พิการตามกฎหมาย ไม่ได้ละเมิดกฎของสถานที่นั้นที่ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าไป เพราะเป็นคนละประเด็นกัน

3 กรมส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2550). พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. (ออนไลน์)

การที่ฉันเล่าเรื่องของฟ้าและแม็กซ์ครั้งนี้ เพราะฉันคิดว่าทุกคนอาจจะต้องลองเปิดใจและทำความเข้าใจระหว่างความแตกต่างของสุนัขนำทางและสุนัขทั่วไป แม้จะเป็นสุนัขเหมือนกัน แต่จุดประสงค์ในการมีสุนัขและการฝึกสุนัขของเจ้าของนั้นต่างกัน สุนัขทั่วไปที่เป็นสัตว์เลี้ยงอาจจะมีการฝึกวินัย ฝึกนิสัยจากเจ้าของมาเป็นอย่างดี แต่สุนัขนำทางคนตาบอดนั้นฝึกมาเพื่อทำงานอย่างจริงจัง มันมีหน้าที่บริการและช่วยเหลือคนตาบอด ดังนั้นมันจะมีทักษะในการเข้าสังคม และรู้ตัวเองว่ามันกำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ เวลาอยู่ในที่สาธารณะไม่ว่าจะที่ได้ก็ตามสามารถวางใจได้ว่า มันจะไม่สร้างความเสียหายให้สถานที่เหล่านั้นแน่นอน หากมันไม่มีคุณสมบัติในการนำทางจริง ๆ มันก็จะไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบและโรงเรียนฝึกก็ไม่มีทางปล่อยให้มันออกมาทำงาน ดังนั้นไม่ว่าสุนัขนำทางจะอยู่สถานที่ใด มันจะรู้ตัวเองเป็นอย่างดี ไม่อึดไม่ฉี่ในที่สาธารณะ ไม่เห่าส่งเสียงดัง หรือไม่ไปกัดทำลายข้าวของ

แต่ถึงอย่างไรฉันก็เริ่มเห็นความหวังในสังคมอยู่บ้าง เพราะฉันเห็นว่าในปัจจุบันสถานที่ต่าง ๆ ในประเทศไทยเริ่มสนับสนุนการใช้สุนัขนำทางมากขึ้น เช่น อนุญาตให้สุนัขนำทางเข้าไปในสถานที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นตามระบบการขนส่งสาธารณะอย่างเช่น รถไฟฟ้า BTS และรถไฟใต้ดิน MRT ตามศูนย์การค้าขนาดใหญ่ต่าง ๆ หรือ หอแสดงศิลปะ ฯลฯ

แต่สถานที่เหล่านั้นมักมีผู้คนจำนวนมาก เวลาที่ฟ้า
ต้องเดินทางไปยังสถานที่เหล่านี้ก็อาจจะพบเจอปัญหา
เนื่องจากมีบางคนส่งเสียงเรียกเวลาที่เห็นฟ้าเดินจูงแม็กซ์
เขาเรียกเพราะเห็นว่าแม็กซ์น่ารัก อยากรจะเข้ามาขอจับ ขอ
เล่นด้วย ซึ่งความจริงคือต้องห้ามว่า **เวลาที่สุนัขนำทาง
ปฏิบัติหน้าที่เราไม่ควรส่งเสียงหรือเรียกร้องความ
สนใจจากมัน เพราะอาจจะทำให้มันเสียสมาธิ อาจจะ
เดินออกนอกเส้นทาง หรือไปเดินชนอะไรจนเกิด
อุบัติเหตุได้**

- บ้ายห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าสถานที่ แต่สุนัขนำทางผู้พิการสามารถเข้าได้

ฉันเข้าใจเวลาที่เราเห็นอะไรน่ารัก เราก็อยากจะร้อง
อยากส่งเสียงแห่งความเอ็นดูให้สิ่งนั้น เช่น เวลาเจอหมา
แมวที่หน้าตาน่าเอ็นดู แต่ว่าสุนัขนำทางไม่ใช่สัตว์เลี้ยงทั่วไป
เราจะเข้าไปเล่นด้วยสัมผัสห่าไม่ได้ เพราะมันทำงานอยู่
มนุษย์เราก็เหมือนกัน เวลาที่เราทำงานหรือจดจ่ออยู่กับอะไร
ถ้ามีใครมารบกวนเราก็เสียสมาธิเป็นธรรมดา สุนัขก็เช่นกัน
ฉันคิดว่าเราควรเอาใจสุนัขมาใส่ใจเราบ้าง ดังนั้นเรื่องทั้งหมด
ที่ฉันเล่ามา ฉันอยากบอกว่าชีวิตมันง่ายนิดเดียวถ้าเราไม่
ทำให้มันยาก ถ้าหากเราทุกคนลองเปิดใจให้กัน ลองรู้จัก
ทำความเข้าใจคนอื่นสักนิด ใจดีแก่กันสักหน่อย ฉันว่าเรา
ทั้งหมดก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข บางทีสักวัน เราอาจจะ
เห็นสุนัขนำทางอย่างแม็กซ์เดินตามสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้น
และอาจจะเห็นคนตาบอดอย่างฟ้า เดินเคียงข้างสุนัขนำทาง
อย่างมีความสุข และมีความมั่นใจมากขึ้น

สุนัขตัวนั้น
ขี้หนี่น่ารัก
จังเลย 😊

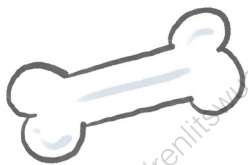
อะไรของ
มนุษย์ แต่ขี้
หนี่ก็ตื้นแท้
แล้วเนรล

ส่งท้าย

ฉันไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าสุนัขตัวหนึ่ง จะสร้างประโยชน์ให้มนุษย์ได้มากขนาดสุนัขนำทางคนตาบอด เมื่อสุนัขนำทางเข้ามาในชีวิตคนตาบอดคนหนึ่ง อาจทำให้ชีวิตของเขาหรือของสุนัขเปลี่ยนไป มันไม่ได้เป็นเพียงแค่สัตว์ที่ช่วยนำทางเหมือนกับเครื่อง GPS แต่มันเป็นเหมือน Partner หรือเป็นคู่หู เป็นหุ้นส่วนชีวิต เป็นเพื่อนนำทางที่รู้ใจเจ้าของ ฉันว่าเป็นความสัมพันธ์อันแสนพิเศษมากที่คนธรรมดาอย่างฉันได้เรียนรู้ ในกรณีของฟ้า แม้จุดเริ่มต้นจะเริ่มจากเธอต้องการสุนัข สักตัวมาอยู่เป็นเพื่อน มาคอยช่วยนำทางเวลาเธอเดินไปไหนมาไหน แต่เจ้าแม็กซ์ สุนัขนำทางตัวนี้ กลับสอนอะไรหลายอย่างให้ฟ้ามากมาย แม็กซ์สอนให้ฟ้ามีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะฟ้าต้องดูแลแม็กซ์ทุกอย่าง แม็กซ์สอนให้ฟ้าเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาด้วยกัน แล้วแม็กซ์ยังทำให้ฟ้ามีความสุข ฉันก็มีความสุขเช่นกันที่ได้เห็นชีวิตของทั้งคู่

นอกจากนี้เรื่องราวของฟ้า หญิงสาวตาบอดคนหนึ่ง และแม็กซ์สุนัขนำทางคู่ใจ ทำให้ฉันได้มองเห็นถึงประโยชน์ของสุนัขนำทาง ซึ่งประโยชน์เหล่านั้นขณะเดียวกันก็สะท้อนให้ฉันเห็นปัญหาสังคมมากมาย แต่ก็ทำให้ฉันได้คิดว่าทุกปัญหาเริ่มแก้ไขได้โดยการเปลี่ยนทัศนคติของตัวเองเราเองทุกคน เราควรมองว่า *คนตาบอด* (หรือคนพิการทุกกรณี) ก็คือ *คนปกติคนหนึ่ง* ที่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับเราได้อย่างปกติ เราไม่ควรมองพวกเขาด้วยความสงสารแต่ควรปฏิบัติต่อพวกเขาอย่างผู้ที่เท่าเทียมกัน คอยช่วยเหลือเมื่อพวกเขาร้องขอ เปิดโอกาสให้พวกเขาเข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ได้เหมือนกับเรา อย่าปฏิเสธพวกเขาเพราะคิดว่าจะเป็นภาระแก่เรา พวกเราทุกคนควรจะมีใจดีแก่คนรอบข้างให้มากกว่านี้ เพื่อทุกคนจะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

นับจากเล่าเรื่องของแม็กซ์แล้ว หลังจากนั้นแม็กซ์ก็จะทำงานต่อไปจนครบอายุการทำงานของสุนัขนำทางแล้ว ซึ่งเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 7 – 10 ปี แล้วแม็กซ์อาจจะต้องกลับบ้านเกิดที่อเมริกา หรือไม่มันก็อาจจะอยู่กับฟ้าที่ประเทศไทยต่อไปจนสิ้นอายุขัย เรื่องราวของแม็กซ์และฟ้าจะเป็นอย่างไรต่อไป ฉันว่าทุกคนคงต้องไปตามฟ้าตัวจริงดูแล้วละ เพราะว่าเธอและแม็กซ์มีตัวตนอยู่จริง และปัจจุบันก็อาศัยอยู่ในประเทศไทยนี้ด้วย

ฟ้าและแม็กซ์มีชื่อจริงว่า “ทราาย” และ “ลูเตอ์” ทั้งคู่เป็นเจ้าของเรื่องราวน่าประทับใจที่ทำให้ฉันได้แรงบันดาลใจไปสืบเสาะค้นหาข้อมูล แล้วนำมาเล่าให้ทุกคนอ่านกัน ในที่นี้ฉันจึงขอขอบคุณพี่ทราายและสุนัขนำทางที่น่ารักอย่างลูเตอ์ ผู้ให้แรงบันดาลใจอย่างดีให้ฉันเขียนเรื่องราวเหล่านี้ ผู้อ่านทุกคนสามารถติดตามเรื่องราวของพี่ทราายและลูเตอ์ต่อไปหลังจากที่เล่าในหนังสือเล่มนี้ได้ที่ เพจเฟซบุ๊ก “ผมชื่อลูเตอ์ – My Name is Luther” นะคะ

(<https://web.facebook.com/guidedogluther>)

- พี่ทรายกำลังเล่นกับลูเต๋อร์ด้วยความมั่นใจ

Image Credits

หน้า 6 ที่มา th.petbacker.com; หน้า 8 ที่มา reddit.com; หน้า 11
ที่มา American Kennel Club, pixabay.com; หน้า 12 ที่มา
zooplus.ie; หน้า 13 ที่มา highlandcanine.com; หน้า 14 ที่มา
thesprucepets.com; หน้า 17 ที่มา trendingbreeds.com; หน้า
20 ที่มา Whole Dog Journal; หน้า 22 ที่มา guinnessworldre-
cords.com; หน้า 23 ที่มา Toronto.com; หน้า 25 ที่มา orcam.
com; หน้า 26 ที่มา Marin Independent Journal; หน้า 28 ที่มา
Global News; หน้า 33 ที่มา BC and Alberta Guide Dog; หน้า
34 ที่มา dogilike.com; หน้า 37 ที่มา guidedogs.ie, www.
politics.co.uk, Animal Talk, giving.sg; หน้า 40 ที่มา oxford-
mail.co.uk; หน้า 43 ที่มา Blind Low Vision NZ; หน้า 44 ที่มา
Keystone Human Services; หน้า 46 ที่มา globalgiving.org;
หน้า 51 ที่มา Easterseals Blog; หน้า 59 ที่มา res.cloudinary.
com; หน้า 60 ที่มา Keystone Human Services; หน้า 65 ที่มา
includecharity.com.au; หน้า 69 ที่มา work-at-home-tonight.
com; หน้า 74 ที่มา ajworkad.com; หน้า 78 ที่มา us-fbcloud.
net; หน้า 79 ที่มา f.ptcdn.info; หน้า 80 ที่มา matichon.co.th;
หน้า 81 ที่มา prachachat.net, js100.com; หน้า 82 ที่มา
สำนักงานประชาสัมพันธ์กรุงเทพมหานคร; หน้า 83 ที่มา media.
komchadluek.net; หน้า 84 ที่มา static.posttoday.com;

หน้า 85 ที่มา static.thairath.co.th, static.thairath.co.th; หน้า 91
ที่มา prachachat.net; หน้า 93 ที่มา f.ptcdn.info; หน้า 95 ที่มา
teen.mthai.com; หน้า 98 ที่มา Otago Daily Times; หน้า 101
ที่มา ไทยรัฐออนไลน์; หน้า 105 ที่มา web.facebook.com/
guidedogluther; หน้า 113 ที่มา thematter.co

Guide Dog เพื่อนสี่ขา นำทาง

เขียนเรื่องและวาดภาพประกอบ: ณัชชา ศรีแก้ว
บรรณาธิการที่ปรึกษา: อาจารย์ อัจฉรา ประดิษฐ์

หนังสือสารคดีสำหรับเด็ก 13 ปีขึ้นไป

ต้นฉบับวรรณกรรมสำหรับเด็กนิพนธ์ ประจำปีการศึกษา 2563

ผลงานสร้างสรรค์ในรายวิชา วด 451

ภาคนิพนธ์ทางวรรณกรรมสำหรับเด็ก

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ศูนย์การศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เกี่ยวกับผู้เขียน

นางสาว ณัชชา ศรีแก้ว (มุก / AKA มุกใส)

เกิดวันที่ 22 ตุลาคม พ.ศ. 2541

โทรศัพท์ 093 - 046 - 5574

E - mail: nadcha1998@gmail.com

จบการศึกษาระดับประถมศึกษาจาก โรงเรียนเยาวชนศึกษา

จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจาก โรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยา

กำลังจะสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ. 2564

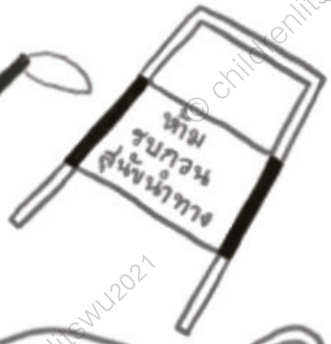
ติดตามผลงานของมุก ได้ที่

IG: @mshutterfilm (ภาพถ่ายฟิล์ม)

IG: @mgallery98s (ภาพวาด งานศิลปะ)

GUIDE DOG
PUPPY

เรื่องราวของ “ฟ้า” หญิงสาวตาบอดคนหนึ่ง
และ “แม็กซ์” สุนัขนำทางคู่มือใจ ทำให้ฉันได้มองเห็นถึงประโยชน์
ของสุนัขนำทาง ซึ่งประโยชน์เหล่านั้นขณะเดียวกันก็สะท้อน
ให้ฉันเห็นปัญหาสังคมมากมาย แต่ก็ทำให้ฉันได้คิดว่าทุกปัญหา
เริ่มแก้ไขได้โดยการเปลี่ยนทัศนคติของตัวเราเองทุกคน
เราควรมองว่า คนตาบอด ก็คือ คนปกติคนหนึ่ง ที่สามารถ
ช่วยเหลือตัวเองได้ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับเราได้อย่างปกติ

บางทีสักวัน เราอาจจะเห็นสุนัขนำทางอย่างแม็กซ์เดินตามสถานที่ต่าง ๆ มากขึ้น และอาจจะเห็นคนตาบอดอย่างฟ้า เดินเคียงข้างสุนัขนำทางอย่างมีความสุข และมีความมั่นใจมากขึ้น

